

"SUTASOMA"

Ditulis dengan huruf Bali dan Latin.
Diberi arti dengan bahasa Bali dan
bahasa Indonesia

oleh :

I Gusti Bagus Sugriwa

I

Milik Pemda Tingkat I Bali
Proyek Bantuan Lembaga Pendidikan Agama Hindu
Th. 1984/1985

"SUTASOMA"

Ditulis dengan huruf Bali dan Latin.
Diberi arti dengan bahasa Bali dan
bahasa Indonesia

oleh :

I Gusti Bagus Sugriwa

Dipensi. 3 Juli 1986

I

Milik Pemda Tingkat I Bali
Proyek Bantuan Lembaga Pendidikan Agama Hindu
Th. 1984/1985

PENGANTAR KATA

Kakawin Bhārata-Yuddha yang saya susun secara baru, yaitu : teksnya ditulis dengan huruf Bali dan Latin, diberi terjemahan dengan bahasa Bali dan bahasa Indonesia, yang diterbitkan oleh Pustaka BALIMAS Denpasar, mendapat sambutan hangat dari para penggemar sastra Bali, bukan di kalangan pemuda-pemuda saja tetapi di kalangan orang-orang tua sastrawan.

Dari para penggemar sastra Bali memajukan harapan kepada saya agar saya suka menyusun kakawin Sutasoma sebagai susunan Bhārata-Yuddha itu, dengan alasan yang dikemukakan :

- a. Kecuali mempelajari membaca teksnya dan guru lagu serta terjemahannya ke dalam bahasa Bali dan Indonesia, kakawin Sutasoma itu penuh berisi ajaran bathin (mental) yang sangat besar manfaatnya bagi masyarakat bangsa kita pada masa ini;
- b. Supaya tersebar di khalayak ramai teks asli kakawin Sutasoma karangan Mpu Tantular itu, karena ajaran yang tersimpul dalam aslinya lebih tinggi mutunya dari terjemahannya. Bagi yang ingin mengetahui jalan ceriteranya saja dapat juga mengetahui dengan membaca kitab saduran ceritera Sutasoma yang telah diterbitkan dengan bahasa Indonesia itu oleh Pustaka BALIMAS Denpasar;
- c. Untuk memiliki kakawin Sutasoma dengan lontar sangat besar biayanya dan lambat menulisnya.

Sebab itu saya berusaha menyusun kakawin Sutasoma ini sebagai Bhārata-Yuddha itu untuk memenuhi hasrat penggemar sastra Bali itu.

Segala nasihat-nasihat yang menuju kesempurnaannya saya terima dengan segala hormat dan senang hati.

Denpasar, Maret 1959.

Penyusun :

I Gusti Bagus Sugriwa

Keterangan singkat salinan huruf Bali ke Latin :

.. đ	= ... d.	ଦା .. ଦା .. ଦ , atau
.. ଧ	= ... i.	ଧା .. ଧା .. ଧ .
.. ତ	= ... ī.	ତା .. ତା .. ତ .
.. ଥ	= ... u.	ଥା .. ଥା , ..
.. ତ୍ର	= ... ū.	ତା .. ତା , ..
.. ଶ	= ... e.	ଶା .. ଶା , .. s .
.. ଷା	= ... ai.	ଷା .. ଷା , ..
.. ଚ	= ... o.	ଚା .. ଚା , ..
.. ଵ	= ... ē.	ଵା .. ଵା , ..
.. ଲ	= ... ö.	ଲା .. ଲା , .. l .
ଏ	= a.	ଲେ , ଲୋ , ..
ଇ	= i.	ମା .. ମା , .. m .
ୁ	= u.	ଗା .. ଗା , .. g .
େ	= e.	ଘା .. ଘା , ..
ୌ	= o.	ବା .. ବା , .. b .
ୟ	= ai.	ବହା .. ବହା , ..

ହାହାହାହୀ = ha , . . ha , . . . h.

ନାନାନାନୀ = nga , . . nga , . . . ng.

ନାନାନାନୀ = na , . . na , . . n.

ପାପାପାପୀ = pa , . . pa , . . p.

ନାନାନୀ = ña , . . ña.

ଫାଫାଫାଫୀ = pha , . . pha , . .

ଚାଚାଚାଚା = ca , . . ca , . . cha.

ଜାଜାଜାଜା = ja , jha, . . ja.

ରାରାରାରୀ = ra , . . ra , . . r.

ଯାଯାଯାଯୀ = ya , . . ya , . . y.

ରେରୋରୋରୀ = rē, . . . rō, . . r.

ନାନାନାନୀ = ña , . . ña , . . .

କାକାକାକୀ = ka , . . ka , . . k.

କ୍ରାକ୍ରାକ୍ରାକ୍ଷା = kra, kr̥ , kṣa.

ଦାଦାଦାଦୀ = da , . . da , . . d.

ଜ୍ୟାଜ୍ୟାଜ୍ୟାଜ୍ଞା = jwa, jya, jñā.

ଶ୍ରୀ ବାତିଳ୍ସ ପଦ୍ମନ୍ଧି

I ଗ୍ରହଣି --- -ୟ- -ୟ- ୟୟୟୟ- ୟ- ୟ- ୟୟ

1. ଶ୍ରୀ ବାତିଳ୍ସ ଜ୍ଞାନ୍ୟାତ୍ମକାରୀ

Çrī ba jra jnāna cūnyā tmaka 1)

ପରା ଯମିନା କିନ୍ତୁ ନିନ୍ଦା ହିନ୍ଦା ତିନ୍ଦା ।

parama sirā nindya ring rāt wiçesa 2)

ଲିଲା ଚୁଡ଼ା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

Lilā çuddhā pratiṣṭeng hrēdaya

ଜ୍ୟଙ୍ଗ୍ୟା ନିର୍ମାଣ କିମ୍ବା ନିର୍ମାଣ ।

jaya-jayāṅgkēn mahā swarggaloka,

ଏକା ହାତ୍ତି ଲାଗିନା

Ekā ca treng çarīrā

ନ୍ଗିରି ପିଲାର କିମ୍ବା ଅଗ୍ରହୀ ପ୍ରକିର୍ଣ୍ଣା ।

ngiripi sahananing bhūr bhuwah swah prakīrṇna,

ଶକ୍ଷାବିହା କାନ୍ତା କାନ୍ତା ପୂର୍ଣ୍ଣା ହା

Sāksat candrārkka purñādbhuta

ରି ବିଜିଳା କୁପଣ୍ଡ ହିନ୍ଦା ହିନ୍ଦା

ri wijilirān sangkaring boddha citta,

1). Cūnyā tmaka = suatu sebutan dari Tuhan Maha Esa.

2). Wiçesa = suatu anuka yang hidup berdiri sendiri.

ମୁଖ୍ୟ ଶକ୍ତି ପରିବାର ॥

I. Guru laghu Sragdhara.- = guru, u = laghu.

1. ନେଇମେ ପୂର୍ଣ୍ଣଦ୍ୱାରା ଯତ୍ତାଗର୍ଭବ୍ୟକ୍ଷାତାକ୍ଷାଣି (ତ୍ରୀତି)

Sanghyang Budha adalah Atma besar yang tak kelihatan (Tuhan)

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ଶାର୍ପରାଜୀନ୍ଦ୍ରିୟଗାନ୍ଧା ଯନନ୍ଦିନୀଲଭ ।

tunggal Ia tak ada saingannya di dunia berbadan wičeşa

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ଶାର୍ପରାଜୀନ୍ଦ୍ରିୟଗାନ୍ଧା

Dengan tenang suci bertempat dalam bathin

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ଶାର୍ପରାଜୀନ୍ଦ୍ରିୟଗାନ୍ଧା ପୂଜ୍ୟାନ୍ତାତ୍ମା

pujalah Ia niscaya bathin itu sebagai sorga utama,

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ପିକଣାପଚ୍ଛେନାନ୍ଦିନୀ

Tunggal Ia merupakan payung badan jasmani

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ପିକଣାପଚ୍ଛେନାନ୍ଦିନୀ

memberi hidup sekalian yang ada di tri buana penuh,

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ପିକଣାପଚ୍ଛେନାନ୍ଦିନୀ

Sebagai bulan atau surya yang bulat mentakajubkan

ଶ୍ରୀନାନ୍ଦିନୀ ପିକଣାପଚ୍ଛେନାନ୍ଦିନୀ

tatkala Ia ke luar dari bathin ke-Buddha-an. 3)

-
- 3). Bila bathin telah suci maka tampaklah cahaya ke luar dari padanya sebagai bulan atau matahari yang bulat.

2. ଚିଙ୍ଗିୟ ଶିଦ୍ଧୀ ଯୋଗିସ୍ତରା

Singgih yan siddha yogīcwara 1)

ଅବିନାଶିମାହ୍ୟାଶାପକ୍ଷିତାନ୍ତା ।

wēkasira sang sātmya lāwan bhaṭāra,

ପଥ୍ରଜ୍ଞାତ୍ୱାତ୍ୱିଜ୍ଞାନ୍ୟାଗନଲାଲିତି (ତ୍ରୀ + ତ୍ରୀ)

Sarwwa jñā mūrtti cūnyā ganalaliti (t + i)

ଶବ୍ଦପିର୍ଯ୍ୟଫ୍ରିକ୍ଷଣାତ୍ୱାତ୍ୱା ।

nucap mustining dharmma tatwa,

ପଦମିତ୍ତାକପାତାପିତ୍ତିଶାଖିବିନା

Sangsip tān pet hulik ring hati sira

ଦୂରକ୍ଷିୟାକାଳାଶକ୍ରମାଦି ।

sēkungén yoga lāwan samādhi,

ଅତ୍ୟନ୍ତାତ୍ୱିତ୍ୱାତ୍ୱା

Byakta lwir branta cittā ngrasa

ନିର୍ମଳାକଳିତାମହିତ୍ୱାର୍ଥାପଦ୍ମା

riwa-riwaning nirmalā cintya rūpa.

1). Yogiċwara = orang yang telah dapat melakukan moksa bersatu kepada Tuhan.

2. କିମ୍ବା ଯୁଜ୍ନୀପଦାଧିପତ୍ରଗାନ୍ୟାକିର୍ତ୍ତନ

Benar, orang yang telah berhak bergelar Yogi^{twara}

ଶାଶ୍ଵତ ଶିଖପଦାଧିପତ୍ରଗାନ୍ୟାକିର୍ତ୍ତନ ପିଲିଷିଷ୍ଠିତିଚି,

sesungguhnya ialah orang yang telah bersatu kepada Tuhan,

ଏହୁପଦାଧିପତ୍ରଗାନ୍ୟାକିର୍ତ୍ତନ ପିଲିଷିଷ୍ଠିତିଚି

Serba bathinnya telah menjadi niskala, besar dan kecil

କାଳୀହାତ୍ମିଯାକାହାତ୍ମିକାଶ୍ରୁତିତ୍ୱାତ୍ମି

terkenal sebagai sari-sari ajaran kebenaran,

କାମିକାଶ୍ରୁତିପୁଣୀ ଶାଶ୍ଵତାନାନୀତିତ୍ୱାତ୍ମିତି

Kesimpulannya patut dicari Ia dalam bathin

ନାନ୍ଦନାନ୍ଦିଶ୍ଵରାତ୍ମିତ୍ୱାତ୍ମି

rangkul dengan yoga dan semadi, 2)

ନିର୍ମଳାନେତ୍ରପାଦାଶଶ୍ଵରାତ୍ମି

Tentu hati agak ragu-ragu merasakan

ଅନ୍ତରୀଳାନେତ୍ରପାଦାଶଶ୍ଵରାତ୍ମି

pola yang disebut suci karena berbadan niskala. 3)

2). Samādhi = bahagian yoga yang tertinggi.

3). Kesucian = dapat diperiksa dalam bathin sendiri setiap hari.

3. ଶ୍ରୀଯକ୍ଷମାଲୀଙ୍କି

Ndah yekān mangkanā

କାନ୍ତିକିର୍ଣ୍ଣପିତ୍ତୁତ୍ତୁତୁମ୍ଭିଷ୍ଟ୍ରୀଯାଗି

cānti kinēñépi tutur sang huwus siddha yogi,

ପୂଜ୍ଞର୍ତ୍ତିଜ୍ଞାନଗ୍ରହୀପରିମିତ୍ୟା

Pūjan ring jñāna cuddhā parimita

ଲାଗନାକିଲିଖିଲୁଗୁଲୁକି ।

carañāning mikēt langwa-langwan,

ଦୁରାକ୍ଷିତ୍ୱମିଷ୍ଟକାହ୍ୱାଳିଷ୍ଟା

Dūran ngwang siddha kawyā ngidunga

ଶାଖାପକ୍ଷାକ୍ରମିତ୍ୱାତ୍ମାତ୍ମାଯତ୍ତ୍ଵା

hiwangapan tan wruhing cāstra matra,

ନ୍ଧିର୍ବ୍ରାହ୍ମନିକାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତିର୍ବ୍ରାହ୍ମନି

Nghing kewran deni ngambék

ରାଗରାଗକିରିକୁମୁଦକିରାଜ୍ୟାକାଳିର୍ବ୍ରାହ୍ମନି

ragaragani manah sang kawī rājya çobha.

4. ପୁର୍ବପୁଷ୍ଟାଗକିପାତ୍ରଗଣ୍ଯା

Pūrwwa prastāwaning parwwa racana

3. ନିତ୍ୟପୁରୀକ୍ଷାୟମପୁରୀକ୍ଷା

Ya itulah memang demikian

ପଣ୍ଡତପୁରୀକ୍ଷା ଶହିପତଙ୍ଗମେହଲ୍ଲଗାମାର୍ଗା
ପୁରୀକ୍ଷା ଗୀଯକୁମାରୀଶପତଙ୍ଗମେହଲ୍ଲଗାମାର୍ଗା

doa ucapan dalam bathin sebagai nasihat orang-orang yogi,

ପୁରୀକ୍ଷା ଗୀଯକୁମାରୀଶପତଙ୍ଗମେହଲ୍ଲଗାମାର୍ଗା
ପୁରୀକ୍ଷା ଗୀଯକୁମାରୀଶପତଙ୍ଗମେହଲ୍ଲଗାମାର୍ଗା

Kupuja juga dalam bathin yang amat suci

ପଣ୍ଡତପୁରୀକ୍ଷା ଗୀଯକୁମାରୀଶପତଙ୍ଗମେହଲ୍ଲଗାମାର୍ଗା
ପଣ୍ଡତପୁରୀକ୍ଷା ଗୀଯକୁମାରୀଶପତଙ୍ଗମେହଲ୍ଲଗାମାର୍ଗା

merupakan bahan bantuanku menyusun suatu karangan,

କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ
କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

Tetapi tak mungkin saya dapat menjadi pengarang kekawin

ବିଜ୍ଞାନ୍ୟମାତ୍ର କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ
ବିଜ୍ଞାନ୍ୟମାତ୍ର କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

tentu banyak kesalahan-kesalahan karena saya tidak tahu hukum
sastera,

ମାତ୍ରାହାରୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟାପତ୍ର କାହାରେ

Namun sulit saya berpikir

କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ
କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

ingin meniru bathin pengarang yang ulung di istana

4. ନିତ୍ୟମନ୍ତ୍ରିକାତିଶୀଳକ୍ଷେପତ୍ରାକାଶପର୍ଯ୍ୟାପତ୍ର

Dari permulaan isi parwa yang akan saya uraikan

ဂିନେଲାର ସଙ୍କା ରିଂ ବୋଡ଼ଦ କାବ୍ୟ ।
ginēlar sangka ring boddha kawya,

ନୁଣି ଦ୍ୱାପାର ରିଂ ତ୍ରେତା କୃତା ଯୁଗ
Nguni dwāpāra ring treta kr̄ta yuga 1)

ସିରାଙ୍ଗ ସର୍ଵା ଧର୍ମମା ନ୍ତରାର
sirang sarwwa dharmmā-nggakāra,

ତାନ ଲେନ ହ୍ୟାଙ୍ଗ ବିଶ୍ୱାସାର
Tan len hyang brāhma wiśnwiśwara sira

ମତେମାହ ବହୁତି ମର୍ତ୍ତ୍ୟାଳୋ ।
matēmah bhūpatī mārttya loka,

ମଙ୍କେ ପ୍ରାପ୍ତଙ୍କ କାଳି
Mangke prāptang kali

ଶ୍ରୀ ଜିନା ପତି ମନୁରନ
cri jina pati manurun

ମାତ୍ୟାନଙ୍କ କାଳ ମୁରକ୍କା
mātyanang kāla murkka.

-
- 1). Catur yuga = 4 jenis zaman, yaitu ; 1 Kr̄ta yuga (zaman tenang),
 2. Treta yuga (zaman sepertiga perubahan), 3. Dwāpāra Yuga (zaman

କାନ୍ଦିଲୁ ହି ଯାରି ଜାଗ୍ରତ୍ତି ଗ୍ରଣ୍ଟି ।

diperkembang daripadanya hingga ke ajaran Buddha,

କାନ୍ଦିଲୀ କି ଶ୍ରୀ ପରାମାର୍ଯ୍ୟା ଯୁଗ । କ୍ରାତ୍ରା ଯୁଗ ଲି ଅକ୍ଷ୍ୱାତ୍ରା ଯୁଗ

Dahulu ketika zaman Dwāpara; Treta dan Krta Yuga 1)

ହି କମ୍ପି ଯାଗ ଚାଲୁ ହାତ୍ତି ପିପି ।

orang-orang yang serba benar dan adil tak dapat ditentang,

ଶାରୀରା ହାତି କଥୀ ଶ୍ରୀ ପ୍ରାହୃତି ଖାତ୍ରା ଯୁଗ

Tidak lain Bhatara Brahman Wiñnu dan Içwara

ଲାଗୁ ହାତି କାହା ଯାହା କାହା ପିପି ଶ୍ରୀ ପିପି ।

menjelma menjadi raja di dunia,

କାଳ ଯାହି କିମ୍ବା ଶ୍ରୀ କାମି ଯୁଗ ଏବଂ

Kini datang zaman Kali Yuga

ହି କମ୍ପି ଶ୍ରୀ ପିପି କାହା କାହା କାହା କାହା

Bhatara Buddha turun menjelma menjadi manusia

କାଳ ଯାହି ଯିବୁ କାମା ବାକୀ କାହା ଏବଂ ॥

akan membunuh raksasa angkara murka.

setengah-setengah) dan 4. Kali Yuga (zaman gelap).

5. ଶଲଦ୍ଵନ୍ତି ପ୍ରିୟମହାକେତୁ

Sambandhan c̄rī mahāketu

କୁରୁକୁଳାନିରଂଗକାନାନାହାନ୍ତି ।

kuru kula sirānak nirang korawānḡca,

ଜନାଧାରୀ କାଶିହିରା

Dewi pra jñādhari kāsihira

ପିଣ୍ଡିଜିରାତ୍ରୁତ୍ସମ୍ମାନ୍ୟାମ୍ଭାଷ୍ଟି ।

pinuji ring rāt putus ring kahaywan,

ନ୍ଯାନନାର୍ଜୁଚିନ୍ତାହୃଦୀଶ

Ngkāneng rājyā dhikeng hastina

ମିଳିତ୍ତିହୁପ୍ରିୟମହାତ୍ମାମନ୍ତ୍ରୀ ।

siniwi tēkapning mahā wīra sangghya,

ବାହ୍ୟବାହ୍ୟପାତ୍ରକାନ୍ତିକ୍ଷପତି

Sakweh-kweh sang watēk bhūpati

ମିଳାଯତ୍ତବିଶନ୍ତିନ୍ତିପ୍ରିଣ୍ତାନ୍ତିର୍ତ୍ତି

sira mararēm bhakti ring c̄rī narendra.

6. ରାଜକାଳ୍ପନିକାପିର୍ବିଲ୍ଲାନାହାନ୍ତି

Cobhang rājyā-halēp lwir smara bhawana

5. ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ

Mula ceritera Sri Mahāketu

ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିବ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

beliau adalah turunan Kuru Putera raja Hastina,

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

Dewi Pradnyadhari nama permaisurinya

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

masyhur di dunia tentang kecantikannya tak tercela sedikit pun,

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

Di istana Hastina yang sangat indah

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

dijunjung oleh para maha perwira semua,

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

Sebanyak-banyak para raja-raja

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

semuanya sujud bakti kepada Sri Mahāketu.

6. ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ୍ରାତାକାନ୍ତ
ପୁରୁଷ୍ମାଣାମିତି

Istananya baik dan indah sebagai Smara loka

ଶ୍ରୀପୁରୁଷକିର୍ତ୍ତପ୍ରମେୟ ।

lê-yép sarwwa dibyā-prameya,

ଶ୍ରୀଦ୍ୱାରାନ୍ୟମପଦଶାଖାଙ୍କ ଗା

Dwāranyā-marppata tyadbhuta 1)

କନକମୁରୁବିନ୍ଦୁର୍ମହିମାଦ୍ୱିଦ୍ୱାରାନ୍ୟ ।

kanaka murub lwir gunung bahni muntab,

ମୋହନ୍ତିର୍ମହିମାଦ୍ୱିଦ୍ୱାରାନ୍ୟ

Sōk rangkang mās mañindre dalemika

କୁମେନାରତ୍ନମୁନ୍ଦରାନ୍ୟ ।

kumēnar rātna sangghyanya muñcar,

ଦିପତାଵାରାତ୍ରିର୍ମହିମାଦ୍ୱିଦ୍ୱାରାନ୍ୟ

Diptāvā ratri denyan

ରାହିନାମହିମାଦ୍ୱିଦ୍ୱାରାନ୍ୟ

rahina sama hidépning wwanging jro kadhatwan.

7. କାନ୍ତୁର୍ମହିମାଦ୍ୱିଦ୍ୱାରାନ୍ୟ

Kāntu pwekang sarāt durbala

1). Pada tembok luar yang mengelilingi istana ada 4 gapura yaitu terletak

ဘဏ်သပိမက္ခဏနာရွှေပျော်ဖြူတို့ဟာဆေးဖို့တို့ဘာ

mentakajubkan karena banyak serba benda mulia di sana,

ပုံမှန်ဘဏ်ဘုရားဘုရားဘုရား

Gapuranya berempat mata angin sangat mentakajubkan 1)

ဆနဲရှိနိုင်ဘဏ်ဘုရားဘုရားဘုရားဘုရား

dibuat dari mas gemerlapan seakan-akan gunung api berkobar-kobar,

ရှားပြုတော်ယူလိုက်ဘုရားဘုရားဘုရား

Penuh ranjang mas manik yang besar-besar di dalam rumah

ပြုရေးပြုရေးပြုရေးပြုရေး

bersinar cahaya mutu manikamnya memancar,

ပြုရေးပြုရေးပြုရေးပြုရေး

Gemerlapan dan terang benderang malam hari olehnya

ဆနဲရှိနိုင်ဘဏ်ဘုရားဘုရားဘုရားဘုရား

seakan-akan siang menurut pikiran orang-orang dalam istana.

ရှုပုပါန်ဘဏ်ဘုရားဘုရားဘုရားဘုရားဘုရား

Ketakutan orang-orang seluruh negara Hastina menderita

di bagian timur, selatan, barat dan utara.

କିନାଳାକୀର୍ଣ୍ଣଶ୍ରୀରାମକିରଣବୀର୍ଜୁ ।

kinarañani ng daitya len rāksasā-kweh,

କିର୍ଣ୍ଣାନ୍ତାହିନ୍ଦିକ୍ଷିର୍ଗୁନ୍ତିଅଳଙ୍କନ

Kirṇā-glar sōk pēnuh ring wana cala

କିଳାକାର୍ଣ୍ଣାର୍ଥାଙ୍କୁଳାହିଲାଯ୍ ।

nikanang rā tnakañḍādi rā jya,

ପ୍ରାନ୍ତାଧ୍ୟଭୂପ୍ରପଲମିରାହା

Krūrā-mrēp kuwwa-mungpang mamiluruta

ନାନାତ୍ରଷାସ୍ତ୍ରାଶାଖାଯ୍ ।

nawan manwa sāñcūrṇa denya,

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଶାର୍ଣ୍ଣାର୍ଜୁନାରାମ

Wrin-wrin sakweh watēk bhārata kula

କାରୁହୁନିମହାବାପ୍ରିତାପାପତ୍ର

karuhun sang tapāswī nagāgra. 1)

8. ନାହେତୁ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ରା-ନ୍ଗୁତୁ

Nā hetu śrī narendrā-ngutusi

ମହାକାରୀଶାର୍ଣ୍ଣାର୍ଜୁନାପ୍ରତିପତ୍ର

sahananing wira yodhā-dbhuteng prang,

1). Nagāgra = arti sebenarnya : puncak gunung

କାନ୍ତିକିର୍ଣ୍ଣହାସିର୍ବ୍ୟାଲିଅର୍ଦ୍ଧାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀ ।

dikacau oleh daitya dan raksasa sangat banyak,

ଶକ୍ତିକିର୍ଣ୍ଣହାତମ୍ୟବ୍ୟାହିକାର୍ତ୍ତିପିର୍ବିହାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀ ।

Tak terhisab bergerombol-gerombolan penuh sesak di hutan pegunungan

ଅର୍ଦ୍ଧପ୍ରତ୍ୟୁଷମାତ୍ରାପୁରିରାଜୁକା ।

balatentera raja di Ratnakanda,

ରାଜୀଷାହପରମାନ୍ତର୍ମାତ୍ରାଯାପାଶିଲାଲିକା ।

Dengan dahsyat menyerang pondok-pondok, merampas dan menculik

ଯତାକିର୍ଣ୍ଣହାତମ୍ୟବ୍ୟାହିକାର୍ତ୍ତିପିର୍ବିହାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀ ।

menawan desa-desa hancur olehnya,

ଶାନ୍ତିଯପ୍ରକାଶିବାହିନୀରାଜାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀ ।

Ketakutan sekalian golongan bangsa Hastina

ପିର୍ବିହାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀରିକିର୍ଣ୍ଣହାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀ ।

terkemuka para tapa yang diam di gunung-gunung.

8. ପୁଣିକାତିକାର୍ତ୍ତିପ୍ରତ୍ୟୁଷମାତ୍ରାପୁରି

Sebab itu Sri Mahaketu mengirim barisan

ଯାହାକିମ୍ବିର୍ବ୍ୟାଲିଅର୍ଦ୍ଧାଶମଳାଙ୍ଗ୍ରୀ ।

sekalian para pahlawan yang gagah berani dalam perang,

မျှမံရယခိုဂ္ဂဏာဏ၍ဟ

Mwang sang yogicwarā-ngampēha

ရီပမနဆိုရိုက္ခဗျာနာလာစီးဘုံး၊

ri pamanasing daitya kālāgni tulya,

နာရာနှောနာရာ
င လ ဗ ္ဂ

Ndā tan māntuk yugā

ဗိုယာဟခိုက္ခဗျာနာမျိုးနီးကြံး

nghing sutu haji karēngö bhasmyaning catru çakti,

မာနာလီမွှုနီးနှောနီးနာ

Mangkā ling sang munindrā-kira-kira

ရီဟခိုရိုယာရှာရှာဇူး

ri hajōng c̄ri mahāketu rāja.

၁၃. အဲရွှေရုပ်ရီရာရှာဇူးနီးပ

Warñnan sang c̄ri narendrā-dhipa

မိုးမဟပုပါယာနေမျှမံရယိုး၊

sira maharēp mānaka mwang sudewi,

ရာရှေ့ရုပ်ရီရာရှာဇူးမိုးမံရယ်ဟရာ

Hetunyan boddhi citte-nulahulahira

କବିତାକାଳିପ୍ରଧାନଙ୍କୁ, କାହାରେମିନିହିଁ

Disertai oleh sang Yogiwara, tetapi semua kecewa

ଶକ୍ତିପରିଷ୍ଠିତାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟକାଳୀନି

karena pemanasnya daitya-daitya itu laksana Kālāgni

ଶକ୍ତିଲିଖିତାରେ ପରିଚାଳିତିରେ

Tidak juga akan berhasil

“ପତାପୁରୁଷିଙ୍କାଳରୁ କାମକାଳୀନିର୍ମାଣରେ”

„kecuali putera tuanku masyhur menganguskan musuh sakti,”

ମଧ୍ୟକାଳରେ କାମକାଳୀନିର୍ମାଣରେ ପରିଚାଳି

Demikian kata pendeta besar menyampaikan usaha

ଶରୀରପ୍ରତିଷ୍ଠାନକାଳରୁ

di hadapan Sri Mahaketu

9. ଶରୀରପ୍ରତିଷ୍ଠାନକାଳରୁ

Kini diceriterakan Maharaja Mahaketu

ଶରୀରପଣମୂଳପୁରୁଷିଙ୍କାମନ୍ଦିରରେ

beliau berkehendak berputera dari permaisuri,

ବୁଦ୍ଧିକାଳରେ କାମକାଳୀନିର୍ମାଣରେ

Sebab itu bathin ke-Buddhaan dilaksanakannya

ଗୀର୍ହାତମ୍ବୁଜିକ୍ଷାନ୍ତି ।

ring sthāna sanghyang jinārcca,

ପ୍ରପ୍ରିହ୍ରାତ୍ତଙ୍ଗର୍ମିଣିଯି

Rêp prāptang ratri tistis

ପଥ୍ମଲ୍ଲେଖାତ୍ମାତ୍ମାତ୍ମାପାତ୍ର ।

marēngi hēningikang jnāna candropamanya,

କ୍ଵାହାଗ୍ରୀଳାଦ୍ଵିଯଶ୍ଵରୋଦ୍ଧି

Ngkā ta cřī boddhi satwā-jari

ଗତିନିର୍ଯ୍ୟାଯକିମ୍ବୁଜୁପ୍ରିଣାରାତ୍ରିନ୍ଦ୍ରି

gatinira yan sūnwa sang cřī narendra.

10. ଶୁଷ୍ଟାମ୍ବେକ୍ କ୍ରି ମହାକେ

Tuṣṭāmbēk cřī mahāketu

ପରମାନୁଗତାକ୍ରମଶ୍ଵରୀକ୍ଷଣ୍ଠିକ୍ରି

manēmu paramā-nugraha hyang jinendra,

କିଞ୍ଚିତ୍ପରିନ୍ଦ୍ରିଯାଗା

Cighra-nampēh nirang yoga

ତ୍ରୈଵ୍ୟଲିକିମ୍ବିଳାତ୍ମାପାତ୍ରିକ୍ଷଣ୍ଠିକ୍ରି

wēkasanumijil cobha sangkeng pahoman, 1)

1). Homa = api suci, salah satu alat untuk melakukan pemujaan kepada Tuhan atau Yoga. Pahoman, tempat berhorma atau tempat beryoga.

ଗୀପସିଲ୍ଲିଖେଷକିଷ୍ଟପୂର୍ଣ୍ଣ ।

di tempat arca Hyang Buddha yang suci,

ଅନ୍ତିମୁହୂର୍ତ୍ତମହାଶ୍ଵରୀ ଯୀପିପିବଳୀ

· Akhirnya datang hari malam sepi hening

ଅଦିଶ୍ଵରିକୁ କୁର୍ମିଲକୁର୍ମିକ ଅନୁଯାପନୀ ।

laksana membantu keheningan bathin baginda ba'bulan

କାଳପୁର୍ଣ୍ଣିକାଲିତ୍ତିନ୍ଦ୍ରଭାଗ୍ରମାହାତ୍ମୀୟ

Ketika itu tampak Bhaṭārā Buddha memberitahukan

ଚିନ୍ତିତ୍ତିକାରେ ଗଲନ୍ତାକୁ ପ୍ରାଣକାର୍ଯ୍ୟମହାରାଜୁ ॥

tentang hal-Nya akan menjelma menjadi putera baginda.

10. ରୂପକର୍ମପଦିଷ୍ଟିକାପୂର୍ଣ୍ଣମାର୍ଗ

Sangat suka cita Sri Mahāketu

ଧ୍ୟାନ୍ତୁରାଗାନ୍ଧାର୍ପିତାପୂର୍ଣ୍ଣ ।

mendapat anugeraha utama dari Bhatara Buddha,

ନୀତିପ୍ରୟତ୍ତିଗାନ୍ଧିକ

Segara dihentikan yoganya

ନାହିଁକଲ୍ପନାରାଗାନ୍ଧିପାଦକ୍ଷମି ।

lalu ke luar dengan berseri-seri dari tempat berhoma, 1)

Orang beryoga menghadapi homa, tetapi bisa juga tidak dengan homa.

ප්‍රාප්තකානුගැමි

Prāpta ngkāne sudewī

විගයගාහනායනුගුවනුකායු,

sira mawara-warah yan huwus labda kāryya,

ඖුක්කාභිජුජුස් කාසිභ්‍රේමි (එෂ් + ඉ)

Byaktang rāt swastha cūrnang kali hēlēmi (m + i)

විජිල් ප්‍රීචනාලාඖුවිභාඩා

wijil crī mahā cakya singhā.

11. දුන් නිස් ගුරා යහා කාලා තැඩියිකා

Ndan cighrang kāla tandwā-nigidamika

විශාල් ප්‍රීචනා රාජ පත්‍රී,

sira sang crī mahā rāja patni,

හාර්ෂම්බේක් ප්‍රීචනාන්දා

Harśāmbēk crī narendrā

නැගිදුග් නියකුව් ගුරුකායුකළුගා

ngariuwuri manah sang sēdhēng kasyanamrat,

ප්‍රාන්තකාය තිදුෂය මායු තිකිරී

Pūjā mantrā-stuti mwang sayu-sayu tiniwō

ନ୍ତ୍ରେ ଶିଖି ପ୍ରିୟାଯୁଜି

Datang ke tempat Sri permaisuri

କାଳେ କିମ୍ବା କାଳ୍ୟ ହାତି କାଳିଲାପ୍ରିୟାଯୁଜି
memberitahukan bahwa beliau telah berhasil karyanya,

“ପ୍ରସାଦଗାତାନାଥ୍ୟ ଶ୍ରୀଭୂଷଣିକାଳିଲାପ୍ରିୟାଯୁଜି

„Tentu dunia selamat dan binasa Kali kelak”

କିମ୍ବା ଶ୍ରୀଭୂଷଣିକାଳିଲାପ୍ରିୟାଯୁଜି ॥

setelah Bhaṭṭāra Buddha lahir.

11. କିମ୍ବା ଶ୍ରୀଭୂଷଣିକାଳିଲାପ୍ରିୟାଯୁଜି

Setelah beberapa lama antaranya maka mengidam

ଶରୀରପାଦାଯୁଜି ।

permaisuri raja,

ଶରୀରପାଦାଯୁଜି ।

Sangat gembira Sri Mahāketu

ଶରୀରପାଦାଯୁଜି ।

melayani pikiran permaisuri yang sedang hamil,

ଶରୀରପାଦାଯୁଜି ।

Weda mentera pujaan kepada Tuhan dan saji-saji selamatan dilakukan

ହୋମା ଯାଜନ୍ନା କାରି ।

homa Yajñā-nu kāri,

ଶକ୍ଵେହ ସଂଖିଷୁକା ଚାର୍ଯ୍ୟ ନଗା

Sakweh sang bhikṣukā-čaryya nagara

ଶୁଦ୍ଧିଗୀର୍ବ୍ୟାଗମ ପ୍ରିଣ୍ତର୍ଣ୍ଣାନ୍ତ୍ରିତ୍ତୁ

humiring yoga sang cṛī narendra,

12. ନ୍ଦାହ ଶକ୍ଵେହ କ୍ଵେହ ନିକଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଦାଳେମିକା

ରୁମେଂଗୋ ଗର୍ବଭିନ୍ନ ଶ୍ରୀ ସୁପତ୍ନି ।

rumēngō garbbhini cṛī supatnī,

ବ୍ରଦ୍ଧହଙ୍ଗ ଲେକ ତିଘରା ମୋଲା ବେତେଙ୍ଗିରା

Wṛddhang lek tīghra molah wêtēngira

ପାତ୍ର ହାନେନ୍ଦ୍ରା କାନ୍ତା ଦିବ୍ୟ ।

matutur sang haneng garbbha dibya,

ନିନ୍ଦୁ ତିଜ୍ଞ ପିରା ତେଜା ନାରାତା

Līṇḍū tang bhūmi teja-narawata

ଶୁଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରା ପିରା ତେଜା ସ୍ଵର୍ଗା ଲୋକ ।

dumilah trus tēkeng swargga loka,

ଯବ୍ୟପୁରୀକ୍ଷାହୋଯ୍ୟତ୍ତ ।

diakhiri dengan upacara korban pada homa,

ମନତ୍ୟମିତ୍ତକ୍ଷେତ୍ରଗତିପୁରୀ

Sebanyak para bhiksu guru istana

କିମ୍ବାଯାକାଳିଶେଷାଧିପ୍ରତ୍ୟାକ୍ଷରୀ ॥

menyertai yoga Sri Mahaketu.

12. ଯତାନ୍ତାନ୍ତାବାହିନୀକ୍ଷେତ୍ରପ୍ରାପ୍ତୁକ୍ଷରୀ

Sekalian para wanita dalam kota

ଅଲ୍ଲିପିଦ୍ଧିକ୍ରିପନ୍ତ୍ୟପ୍ରାଣିଲାଗାତୀ ।

semua telah tahu bahwa permaisuri raja hamil,

ଯହଲ୍ୟାକାର୍ଯ୍ୟର୍ଥକାରିନିମନ୍ତ୍ରକାର୍ଯ୍ୟକାରି

Setelah tua bulannya maka bergerak perutnya

କିମ୍ବାଯିନ୍ଦ୍ରାଜକ୍ଷେତ୍ରପ୍ରାକ୍ଷେତ୍ରପ୍ରାଣିତ୍ୱପନାନ୍ତାତ୍ସ୍ଵର୍ଗ ।

memperingatkan bahwa anak yang di dalam perut adalah utama,

ତାହିଁମ୍ବିନ୍ୟାନ୍ତାତ୍ସ୍ଵର୍ଗପନାନ୍ତାତ୍ସ୍ଵର୍ଗ ।

Maka gempalah bumi dan cahaya tampak tak putus-putusnya

କିନ୍ତୁ ଏହୁପ୍ରାପ୍ତକାର୍ଯ୍ୟକାରି ।

menyalanya terus sampai ke Sorga

ଶ୍ରୀମତୀଯାନନ୍ଦାଗାନ୍ଧାରିନୀଙ୍କାରୀ

Riuh berdengungan bangsa dewa di angkasa

ପ୍ରାଣବିଷ୍ଣୁହାମିଶ୍ରକ୍ଷିଣୀର୍ଥାନାମାନ୍ତରୀ ॥ ୦ ॥

mengucapkan puji-pujian dalam halnya Buddha akan menjelma . o .

II. Guru laghu : Aṣwalalita (?)

1. ନିଶ୍ଚାଳାନନ୍ଦିନୀପି ପରିଗନ୍ଧାଗପୁଣିକ

Hatta sedang bangsa dewa itu

ନାମକଣାଯିପରାମର୍ଜନ ନାର୍ତ୍ତହାମାନ୍ତରୀ,

mengucapkan puji-pujian menaburkan bunga di istana,

ଯତେଵିଶ୍ଵରି ନିଶ୍ଚାଳାନନ୍ଦିନୀ

Yang terkemuka ialah Hyang Indra

ନାନାନିର୍ମାଣନିର୍ମାଣକାରୀ ନାନାଭେଦି ସିଂହାଶବ୍ଦିକା

disertai oleh Gandarwa raja dewarsi dan dewa-dewa lainnya.

ଶାନ୍ତାକାଳିନ୍ଦ୍ରପର୍ବତୀର୍ଥା

Tidak antara lama lahir Bhatara Buddha

ଶୁଣ୍ଟାରୀଷାତମାନ୍ତ୍ରୀ ସଂହିତା (ଶୀ + ଅ)

Hūng hūng ning dewa sangghyeng langita (t + a)

ଜୟାଜୟାନ୍ତିରମାହାକିଞ୍ଚିତ୍ତୁ ଜନ୍ମାନ୍ତିରୁ ।

jaya-jayan sotaning boddha janma . o .

II. ମୃଗ୍ନପନ୍ଥିତା (୨୨ ॥

୧୦୦୦ ୦-୦ -୦୦ ୦-୦ -୦୦ ୦-୦ --୦ ୨ ।

1. ଆତରିହିତେଜିଶ୍ଵରୀଲୀଳା

A tha ri sêdhêng watêk hyangika

ଯନ୍ତିପମୃଷ୍ଟିତାଯଧ୍ୟଭାକିତାନା ।

yan pamûrshita mamuspaning nâgara,

ପ୍ରମୁଖକାଳାନାଶ୍ରୀ

Pramuka bhaṭāra çakra

ଯଶାନ୍ତରାଦିପମୃଷ୍ଟିତାନ୍ତିଶାତମାନ୍ତରୀକା ।

saha kinnarâ-dhipa surarsi dewa ngghyana,

କ୍ଷାଣ୍ଯାନ୍ତିଶିଶ୍ଵରାନ୍ତିକ

Kṣaṇa numijil bhaṭāra jina

ରୂପକୁଡ଼ି ଶ୍ରୀରାଜପୁତ୍ରାଦିକା
rūpa cuddha kula rāja putrā-dika,

ଶୁକାତାମନାରାଜୁ

Suka ta manah narendra

ଲୁମିହାଶ୍ରୀନାଳକଣପୁର୍ବାଦୀଶ୍ଵରାଜୁ
lumihat sire nganaka-pūrwwa ring kādbhuta.

2. ଅପିତୁଵିଷ୍ଵାପୁର୍ବ ବାପଯତିକାଳକୁମ୍ଭୀ

Apitawi sarwwa pāpa ya wināça bhaṣmi

ରି ବିଜନିରା ନିନ୍ଦିତ
ri wijlnirā-nindita,

ତୁମିତିଶୁଙ୍ଗକୁଟାର୍ଜିଲାପୁର୍ବ
Tumitisumungkutārjja mabēnēr

ବୁଲକା ସୁଷ୍ଟା ମର୍ଯ୍ୟାହାଲ
bule walaka suṣṭa māryyā-hala,

କିମୁତା ତିକାଙ୍ଗ ଉଜିଲି ଦାଦି ମାଗୋଂ
Kimuta tikang wujil dadi magōng

ତାପମିହିରେନକାରୋଗାକାଶ୍ୟ
tapas hirēnganeka roga kṣaya,

ଅନ୍ୟପଶକଣ୍ଠାନ୍ତିଷ୍ଠିତି । ଅଜଳକମନାର୍ଦ୍ଦହ୍ୟ ।

berupa bayi raja putera turunan raja-raja besar,

ଧୂମକ୍ରମିତିଷ୍ଠାନ୍ତିଷ୍ଠିତିପ୍ରଭୁ

Sangat sucacita Sri Mahaketu

କାଳକୁପ୍ରକଟିତ । କାଳାତିକାଵୀଯକ ।

melihat putera baginda amat mentakajubkan

2. ପୁରୁଷପିଲନ୍ଧିତାନ୍ତିଷ୍ଠିତିପ୍ରଭୁ

Apalagi sekalian neraka itu seketika musna hangus

ଗାନ୍ଧାରପ୍ରଭୁନ୍ତିଶାଶପାତ୍ରାତ୍ମକ ।

pada waktu lahir beliau tak ada bandingannya,

କାଳାକର୍ତ୍ତାନ୍ତିଷ୍ଠିତିପ୍ରଭୁ

Orang yang bungkuk menjadi lencang baik

ପାତାଳାନନ୍ଦନ୍ତିଷ୍ଠିତିପ୍ରଭୁ

orang yang panau koreng berpenyakit kulit berhenti sakit.

କାଳାକର୍ତ୍ତାନ୍ତିଷ୍ଠିତିପ୍ରଭୁ

Bumpai kepada orang yang kerdil seketika menjadi besar

ରାତାଳାନ୍ତିଷ୍ଠିତିପ୍ରଭୁ

encat hitam kulit dan beraneka penyakit hilang,

କାରାନିକଙ୍କିଶାରୀର୍ଯ୍ୟ

Karañanikang sarājya

ପଦହବକୁଳାବ୍ୟତିଗିର୍ଜୋକାରାମ୍ଭୁର୍ବାନ୍ଧୁ

padha bhaktya-ngastuti ri jöng narendrātmaja.

3. ନୁଣିଲୁଣିପ୍ରଣନ୍ତୁଶିଶ୍ଵଲୀ

Nguni-nguni sang wwangadyahi dalêm

କାପୁହାକିମିରାଲିହାହୁମୁପଳୀ ।

kapūhani sirā-mihat kāsrēpan,

କାକାକାକାକାମୁଲମୁଲୁ

Kaka-kaka lenuweña matulung

ପଦହାନ୍ଦୁକିହାର୍ଜୋକିହାର୍ଜୁମୁଖୀ ।

padhā-ngdani hajöng nirā-ngde suka,

ହାବମିରାମୁଣ୍ଡାକିମୁଣ୍ଡାକାଶୁ

Hana sira wrddha kilya nikēlīka rakwa

ନିନୁତ୍ୟବିକାରାମ୍ଭୁଚିଲୀ ।

ninutus narendrā-dhipa,

ଅବିନିରାହାରାପିକାରାମ୍ଭୁ

Walinira tan kurang capangikārjja

ပုဂ္ဂန်မာတိကန္ဒရှိဟန်များ

Sebab itu orang-orang sekota Hastina

သလိမ်းနှင့်အချို့ဂိုလ်များကိုဖော်လုပ်ပြီ။

semua bakti memuji kepada putera raja itu.

3. ပုဂ္ဂပါယနိုပောက်မိန္ဒရှိနာရှိပြုချုပ်

Apalagi para wanita dalam istana

ဘုရားနှင့်ဘုရားမှာ တို့ဟဲများ။

kagum melihat beliau menarik hati,

တို့လူတို့လူတို့ဘုရားမှာ တို့မှာ လောက်ပျော်

Kakak-kakak dan bibik pengasuh menolong

သလိမ်းနှင့်ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ

semua mengusahakan keselamatan beliau membuat senang,

ဘုရားနာရီမှာ ဘုရားနာရီမှာ ဘုရားနာရီမှာ

Ada seorang wanita tua yang mengasuhnya konon

သလိမ်းနာရီမှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ

karena ditugaskan oleh Sri maharaja,

ဘုရားနာရီမှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ ဘယ်မှာ

Saji-sajinya tidak kurang ucapan doanya baik

ନାମ୍ପୁରାପତ୍ରିମଲାଭ୍ୟୁଷତ୍ତାକୀଳୀ ॥

sāmpunarēpat samā-kweh marēk. o .

III. ନାମ୍ପୁରାପତ୍ରି ॥

,--- ୦୦- ୦-୦ ୦୦- ୦୦୦ ୦୦୦ -୦-୦୯ ,

1. ଶାଶ୍ଵତ୍ତୁକ୍ରିୟାପଦ୍ଧିଗାପୁର୍ବଯାତାଗ

Tan warñnan ri lawasnirā-rēja manohara

ହିନୁନିଳାତିଭ୍ୟାତିପୁରି ,

hinuninganing wwanging puri,

ନାମ୍ପୁରାଭ୍ୟୁଷଗଣ୍ଠିପଦ୍ଧିଗୁଣକି (କୌ + ହୃ)

Sāmpun rakwa gēnēp pitung wulani (n + i) 1)

ତାଙ୍କିଳାତିପୁରାଭ୍ୟୁଷଗୁଣକି ।

kang dina tēmu bañu sangsayā-tuha. 2)

ଶ୍ରୀତିକ୍ରିୟାମାନାମାଲାକିରାଜକ୍ରିପତି

Kyātī cṛī sutasoma nāmanira de nṛpati

1). Tujuh bulan ± 7 x 30 hari = 210 hari.

2). Hari lahir tēmu banyu ± 6 x 35 hari = 210 hari, diambil dari hari

ହାଲ୍ପକିଷ୍ଣଲତିଯୁପରି ଶାର୍ଦ୍ଦରମନଙ୍କିଳୀ ଗୋଟିଏ

semua telah tersedia banyak orang menghadap. o .

III. Guru laghu : Wwahi rāt.

1. ଶାର୍ଦ୍ଦରମନଙ୍କିଳୀ ଶାର୍ଦ୍ଦରମନଙ୍କିଳୀ

Tidak diceriterakan tentang lamanya, selamat dan menyenangkan

ଶାର୍ଦ୍ଦରମନଙ୍କିଳୀ ପରାମର୍ଶିକାରୀ ପ୍ରାପ୍ତିପଦିକା

diasuh oleh para wanita dalam istana,

ହାଲ୍ପକିଷ୍ଣଲତିଯୁପରି

Telah genap konon tujuh bulan 1)

ସ୍ଵର୍ଗିତିବଳପାତ୍ରକିଳୀକଳୀପାତ୍ରିଯାନ୍ତିର ଯଦ୍ରିଷ୍ଟିକା

tentang hari lahirnya bertemu kembali kian besar beliau, 2)

ଶାର୍ଦ୍ଦରମନଙ୍କିଳୀ ଶାର୍ଦ୍ଦରମନଙ୍କିଳୀ

Terkenal diberi nama Sutasoma oleh raja

Panca-wara, Sapta-wara dan Wuku; misalnya : Rebo Kliwon Sinta sampai Rebo Kliwon Sinta yang akan datang.

ଶିଖୁବୁଣ୍ଡଗତ୍ତାଳୀ

winuwusing jagat kabeh,

ଯନ୍ତ୍ରାତ୍ମକିନ୍ତାକ୍ଷୁପ୍ତକାହିଁଙ୍କାତ୍ମକ

Sangke warñananirā-gawe sukanikang bhuwana

ପିନକାଯୁଦ୍ଧିତିଶ୍ଚପିଲ୍ଲୁ

pinaka mustining hidép.

2. **ଶୁନ୍ମରୁଣ୍ଡାକ୍ଷିନ୍ଦାଲାଲିଳା**

Lwir ring swapna tuwuh nirenggalangadēg

ଲାଗାଶୁନ୍ମରୁଣ୍ଡାକ୍ଷିନ୍ଦାଲାଲିଳା

lagu talayu kumāra śadraśa,

ନୟବାବ୍ୟକାଳକିନ୍ତାକିନ୍ତା

Solah bhāwanireki cumbu

ପିନାଚ୍ୟପତିଶାଳାନୁକିନ୍ତାକିନ୍ତା

pinacēh-pacēha-ñaluki ketuning guya,

ମହିତାକ୍ଷ୍ମୀରୁଣ୍ଡାକ୍ଷିନ୍ଦାଲାଲିଳା

Sangsip tan ri huwus nirapupaka(k + a)

କିନ୍ତାକିନ୍ତାଲାଲିଳାପୁରୁଷାଲିଲା

gōng tumaruṇa paripūrṇa suçrama,

କରୁଣାପ୍ରେସଗାନ୍‌ମ୍ୟୋ,

masyhur di seluruh dunia,

ବାଣିତାଶ୍ରୀର୍ଦ୍ଧିରେଣ୍ଟାଗଜ୍ଞକାରୁଷକଳାକାରୀ

Dari wajah mukanya membuat senang dunia

କାହାରୁଷ୍ଣକୁ ପକାରୁଷ୍ଣକାରୀ

dijadikan inti pikiran.

2. କାନ୍ଦିଗୀପମ୍ବଲପୁରୁଷୀଯୁଧକୀର୍ତ୍ତି, କ୍ଷୀଯକିଳାର୍କି

Sebagai dalam mimpi usianya, segera pandai berdiri

ଭୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତି, ପରମିଳାକୀର୍ତ୍ତି, ଶାକାନ୍ତିକାରୀ ହାତିମନ୍ତି

tahu berkata-kata, lari-lari, seorang anak yang tampan,

ଫର୍ମିବାସ୍ୟକିଳାପତ୍ତି

Tingkah lakunya pantas

କାମାନକିଳିକିଛୁ ନାଗାକଂହାରାମାରା ଯନ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁ

bila beliau tertawa menyebabkan orang lain ketawa juga,

ହେଲ୍ଲିକିଲାରା ହାପ୍ରକିଳାଯାହା

Singkatnya setelah tanggal giginya

ହାପ୍ରକିଳାର୍ତ୍ତି ପଥୁଖାରାଲି ପ୍ରପାତିନାମାନ୍ତର୍ଯ୍ୟ

setelah besar remaja putera kian sempurna bentuk jasmaninya,

ညျှေးနီနိုင်ကိုဖွံ့ဖြိုးဘာဟဲ

Hyangning kingkinganginda rāt

မိမျိုက္ခုပျိုးအဟူမျှော်ရှုံးစာတဲ့

sēmuni rūmnira wahu tumurun sakeng tawang.

3. ဗိုလ်ချုပ်စုဘဝယ်

Ndin ngganya ngwanganêmwa rāja sutā

ရွှေခါနမျှော်ပို့ကိုယ် ၁

rōja kadi sira surūpa digjaya,

ဖို့ပို့အပ်ပုဂ္ဂိုလ်

Strī serīng jrc pura lēnglēngepu

ဆောင်ရွက်သုတေသနများများ ၁

kasēkan smara lumihati sang nrpātmaja,

ဟန်ရွှေမိုးကိုဖို့

tēkwan rakwan sireki wijñā

အောင်အနေဆိုသို့သို့မျှော်ပြုပို့ ၁

kadi tan hana siringanireng pralāpita,

ကျော်ဖို့ဘို့ဘို့ဘို့ဘို့

Baryyan ratri guritnireki winiweka

ତୁୟଯବେ ଶ୍ରୀ ହ୍ୟାଙ୍କାନାନ୍ଦିଜ୍ଞାନି ଓ ଗାନ୍ଧା

Laksana Hyang Asmana berbadan manusia di dunia

ପ୍ରାଣାହନ୍ତିନାମର୍ଥିକ ଅନ୍ୟଯାତ୍ରାକୁପରିନିଷିତ୍ତି

perbawa kebagusannya seakan-akan baru turun dari angkasa.

3. ଗୀତିତିତି କଳୀ ହିଂଶେ କାନ୍ଦାପଲାଲାହାତିପୁରୀ

Di mana kiranya orang-orang akan menemui seorang raja putera

ଖାରାଣ୍ଡିକାନିଶିକ୍ଷା, ଶ୍ରୀତିନ୍ଦ୍ରପହାନ୍ତିପିପି,

yang baik sebagai beliau, bagus rupanya tak tercela,

ପରାହିନ୍ଦ୍ରାରାଗିପ୍ରାପୁରୀ କାଳାକାନ୍ଦାହାତିପୁରୀ

Para wanita dalam istana gelisah tak ingat diri

କାନ୍ଦାହାତିପୁରୀ କାନ୍ଦାହାତିପୁରୀ

menderita birahi asmara melihat sang raja putera,

ପଲନିଯୁଧାକାନିଶପ୍ରାପୁରୀ

Dan lagi konon beliau sangat ahli

କାଳିହାତିପୁରୀ କାଳିହାତିପୁରୀ

sebagai tak ada bandingannya dalam hal karang mengarang,

କାପୁରୀ କାଳାହାତିପୁରୀ

Setiap malam karangan beliau diteliti orang

କୁରୁପ ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କୁର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥

dirasa-rasakan maka membangkitkan deritaan bathin.

4. ଧ୍ୟଯକ୍ଷତିହର୍ଯ୍ୟଗାନ ହୀହାତେଷଣାଗ୍ୟକ୍ଷିଣୀ

Kian berat hatinya menginginkan kebagusannya

ଦେଖାଣ୍ଗନ କ୍ଷୀଣତକ୍ଷୁଣ୍ଣି ।

akan didudukkan sebagai dewanya puri.

ପ୍ରତ୍ୱକ୍ଷେତ୍ରକିରଣକିଶକନ୍ତୁର୍ଯ୍ୟକ୍ଷିପ୍ତକ୍ଷୁଣ୍ୟ

Ahli dalam hal tembang-tembang, seorang muda pandai serba karya

ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କୁର୍ଯ୍ୟଗାନ ।

pandai menyenangkan hati masyarakat,

ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କୁର୍ଯ୍ୟଗାନକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ, ପୁଣ୍ୟକାଳୀନୀ ଗୁରୁ

Senang sekali dengan ajaran bathin, berhati tua

ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କୁର୍ଯ୍ୟଗାନକୁ, ଶରୀରକାର୍ତ୍ତକିରଣକୁର୍ଯ୍ୟକ୍ଷିଣୀ ।

belas kasihan kepada orang melarat, selalu suci bathinnya,

ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କୁର୍ଯ୍ୟଗାନକୁ, ଶରୀରକାର୍ତ୍ତକିରଣକୁର୍ଯ୍ୟକ୍ଷିଣୀ ।

Serba senjata yang mengagumkan berjenis-jenis ke luar dari bathin-nya

ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କୁର୍ଯ୍ୟଗାନକୁ, ଶରୀରକାର୍ତ୍ତକିରଣକୁର୍ଯ୍ୟକ୍ଷିଣୀ ।

sungguh-sungguh penjelmaan Buddha di dunia.

ରିନାସ ନମଙ୍ଗୁଣ ହାତିଲ୍ଲୁ

rinasa namangun lare hati.

4. ପଣ୍ଡିତି କ୍ରୂପ କ୍ରୂପ ଯାତ୍ରା କିମାନିରା

Mangkin tibra manahnya yan mangeni rāçminira

ପିନାକ ଧାରି ପୁଣି,

Pinaka dewaning puri,

ପ୍ରାଣେ ଗାତିଶୀଳା ହାତିଶୀଳା

Prajñeng gīta wicaksanā-nwamaguṇa

ବ୍ରହ୍ମାନି କନିନି ଲ୍ଲିଙ୍କି ପରା ।

wruha-nginaki ri buddhining para,

ଜାତ୍ରା ଚାହିଁ ଜାତ୍ରା ପ୍ରଦାହି ଜା

(ଅ)ଳା Cāstra jnā-dika wrddha citta

ପାହି କାହିଁ ହାତି କାହିଁ ପରା କରାନାମନ ।

masihing kasihanika parārtha kewala,

ପାହି କାହିଁ ହାତି କାହିଁ ପରା କରାନାମନ

Sarwwāstrādbhuta sangka ring manahaneka

କୁଟୁମ୍ବାକୁ ହାତା ହାତା ପ୍ରାପନ୍ତି

tuhu-tuhu jinātmakeng praja.

5. ଯେକାହେତୁନିକାଂପାଦାଶ୍ଵରାଦ୍ଵାରା
Yekā hetunikang jagat padha subhakti

ଯମୁନୀଚିରାଣ୍ୟର୍ଗାତ୍ୟ ।

maluluti sirāmbēkuttama,

ସାମନ୍ତପ୍ରବ୍ରତୀଜୀବାଦ୍ୟା

Sāmanta prabhu wīra yodha juga

ଅନ୍ତରୁପୁତ୍ରିଯକ୍ଷନୀକାହାତି ।

tan hana luputi manah nikē hati,

ମ୍ଵାଙ୍ଗରାକ୍ରମପାତିଜୀଯକ୍ଷ

Mwang rakryan mapatih jayendra

ମନାହିରିପିଯକାହିନୀର୍ଗ୍ରବାହ୍ୟ ।

sira tan sipi manahira ring nr̄pātmaja,

ତିପ୍ରାଗ୍ରାନ୍ତିକୁପଲାହିକୁଳା

Wiprā-grā-nupamā dining kuçala

ପଞ୍ଜିଆନାନାଥଯତ୍ତବ୍ୟହାତିତ୍ତି

pandita nagara naya jñā sasmṛti.

6. ଲୁମରେଂରାତ୍ମିଭୁବାନ୍ତିଶ୍ରୀବାନ୍ଧା

Lumreng rāt subhageng tri loka

5. ପୁଣିକଣାତିକ ଶିରଗାନାମ୍ବୀଷୁଳୀଙ୍କି

Itulah sebabnya masyarakat semua sama-sama bakti

ଶ୍ରୀହାରୀହାରୀଯପଣ୍ଡୁଳୀଙ୍କିତ୍ୟା ।

cinta kepada beliau yang berbathin luhur,

ଶର୍ମୀକାଂଶୁଲତୀର୍ବିଜନ ରାମଶିଖନାତିକପୁରୀଭାଷ୍ଟୁ

Para raja-raja dan para pahlawan perang juga

ଶାର୍କରିକାନାମୀଲମ୍ବେପଣ୍ଡୁଳୀଙ୍କିତ୍ୟା ।

tidak ada yang terlepas terhadap bathin beliau,

ଶିରଗାନାମ୍ବୀଷୁଳୀଯାତ୍ରୀ

Dan krian mapatih Jayendra

ଶାର୍କରାକ୍ଷିଣୀହୃଦୀଶିରାକାନାମ୍ବୀପୁର୍ବୀ ।

ridak kurang hatinya kepada sang raja putera,

ଅଧ୍ୟକ୍ଷଣକୀଯାକ୍ଷର୍ତ୍ତ୍ର ଯକ୍ରିକାପ୍ରାଣାଚ୍ୟାନ୍ତିକାରୀ

Sebagai seorang wiku besar dalam pengetahuan kebathinan

ଶକ୍ତିବନ୍ଦୀଶାର୍କରାନାମ୍ବୀକାରୀଯାତ୍ରୀଶିରାକାନାମ୍ବୀପୁର୍ବୀଭାଷ୍ଟୁ

laksana pendeta negara dalam hal yadnya dan doa.

6. କାମ୍ପର୍ବତୀଶାର୍କରା । କାମ୍ପର୍ବତୀଶିରାକାନାମ୍ବୀ

Tersiar di seluruh dunia, masyhur sampai ke tri buana

କାଜନ ପ୍ରିୟ କିରଣ ଶର୍ମା ପୁରାନା ।

kajana priyanira ka tēkeng purāntara,

ଶ୍ଵର୍ଗ ପୂର୍ବ ବାହାଳା

Ring swargga stha bhaṭāra çambhu

ପରା ଦେବା ମିଲୁ ମଙ୍ଗତ୍ୱ ଶର୍ମା

para dewa gana milu mangastawe sira,

ନ୍ଧିଙ୍ଗ କାନ୍ଯା କାନ୍ଯା କାନ୍ଯା କାନ୍ଯା

Nghing tekang sura kanyakā-sēmu wiwal

ମିହାତି ମନିଶିରେ ସ୍ଵାନାଗା ।

mihat manisireng swanāgara,

ବ୍ରଦ୍ଧି କିରଣ କିରଣ କାନ୍ତା କାନ୍ତା

Dening buddhinirā-graheng madana tantra

ମନାଲାହସ ରିଙ୍ଗ ରିଙ୍ଗ ରିଙ୍ଗ

manalahasa ring sēdhēng rimang.

7. ପିଣ୍ଡି ଯାନୀ ତିର୍ଯ୍ୟକ ତିର୍ଯ୍ୟକ ତିର୍ଯ୍ୟକ ତିର୍ଯ୍ୟକ
Singgih yan jina mūrtti çuddha kula wangcaja

ଶକ କାହ ପାରା ।

wēka-wēka çāstra pāraga,

နာမ်သာမန်၏ ဘဒ္ဒနီတေသနတရာ့သုတေသန၊
cinta kasihnya kepada masyarakat sampai ke negara-negara lain,

ဂါဌာနာမ် ဟိုသံပျော်လီအ

Di Sorga loka Bhaṭāra Ciwa

ပရာမဟမသဲ ရှုလွှာကျွဲမီ။

para dewa sekalian turut memuji beliau,

နာမ်ပရာမဟိုယာရိ၏ သရမယုဇာဝသိ၍

Hanya para bidadari saja yang tampak sebagai benci

ဟန်နှင့် သက္ကကူသန်၏ ကိုမြတ်ပေး။

karena melihat bagusnya di dunia,

ဖျော်စာဗျာမ်း ဆိုလေသူများ

Karena hatinya kena birahi asmara

ကာလိုဏ်ဘက်ရှိပိုပိုမ်းဆုံးရန်။

akan merasa kecewa bila gila birahi sedang berkobar.

7. သုခေါ်တို့ဟိုသာမန်ပျော် ဟျောကျွဲမြတ်သ

Sungguh-sungguh beliau penjelmaan Buddha turunan bangsa ter-hormat

အပုံအားလုံးပို့ဆောင်သာ။

diputerakan oleh seorang sasterawan,

ଶ୍ରୀ କାନ୍ତି ପ୍ରହାର୍ଯ୍ୟାମାୟତ୍ତ

Sangat senang melaksanakan brata yoga dan mantram

ଯ ପାଣ୍ଡିତୀ ବୁଦ୍ଧି ପାଦକାଳି ଗାନ୍ଧାରୀ ।

selama hidupnya selalu bakti kepada guru.

ଶ୍ରୀ କାନ୍ତି ବ୍ୟାଗାପ୍ରତ୍ୱାଣ କାନ୍ତି କାମାର୍ଦ୍ଦୀ

Sri Jnyaneśwara-Bajra nama guru baginda raja

ଶ୍ରୀ ପିତା କାନ୍ତି କାମାର୍ଦ୍ଦୀ

menjadi pula guru dari sang Sutasoma.

ପୁଣି କାମାତିକାଳି ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ କାନ୍ତି କାମାର୍ଦ୍ଦୀ

Sebab itu orang-orang jahat tidak merajalela

ପାର୍ଵତୀ କାମାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ

berganti menjadi jujur sejati.

8. ପକ୍ଷାର୍ଥୀ କାମାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ

Kian mendalam cinta kasih bathin raja

କାମାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ

kepada sang rajaputra,

“ଯ କାମାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ ହାତାର୍ଦ୍ଦୀ

”Namun seorang wanita terhormat yang patut berikan kepadanya

ଶିଙ୍ଗିତ୍ରୀପ୍ରତାଯାଗମଣ୍ଡଳ

Singhit ring brata yoga mantra

ବାହୁନିରାଧାକ୍ଷୁଣ୍ଣିର୍ଗୁରୁ ।
satuwuhnira satata subhakti ring guru.

ଶ୍ରୀଜ୍ଞାନେଚ୍ଵରାବ୍ଜାର୍କାଶ୍ରୀପ୍ରବୁଦ୍ଧ
Cři jñānečwara bajra rakwa guru sang prabhu

ଗୁରୁନିରାଧାମପାତ୍ରାତ୍ମା ।
gurunira sang nṛpātmaja,

ନାହେତୁ କାଟଂକାନ୍ତା ଲୁହନାହାତା (ତୀର୍ଥ + ଅ)

Nā hetunya tikang kaṭungka jana tan dahata (t + a)

ହେଲି କାଶଦୁଃଖତାମନ୍ତମା ।
hēli kasādhunuttama.

8. **ବୁଦ୍ଧି ଶ୍ରୀନାରାତ୍ମା ମଙ୍କିନା ତେଲେବ ଶିରା**

Buddhi cři nara nātha mangkina tēlēb sihira

ରି ଶିରା ପାତ୍ରାତ୍ମା ।

ri sira sang nṛpātmaja,

ନିଶ୍ଚିନ୍ତାମୁହିନୀ ବ୍ୟାହାର୍ଯ୍ୟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତିନି

Nghing strī rātna wičeša yogya pasunge sira

ମୟଗଳାରାଜପୁତ୍ରୀଙ୍କା ।

mayugala rāja putrika,

ଶ୍ରୀକୃତ୍ତବ୍ୟବିନାନ୍ଦିଷ୍ୱରାଜୁପତି

Tēkwan rakwa sireki nastwakēna bhūpati

ପଞ୍ଚପିନୀକାନ୍ତାର୍ଣ୍ଣା ।

pangucapire narecwari.

ନ୍ତାମେଷାକାନ୍ତାର୍ଣ୍ଣପଞ୍ଚର୍ଯ୍ୟଲିପ୍ରା

Ngkā sang nātha ta rakwan pangjuru sumiwyā

ଅପ୍ରତାରିବିହାରିଶ୍ରୀରାମ

tumuta ri sirang watēk ratu.

9. ନଦାକୁର୍ମାନିରାପଦପୁଣୀ

Ndan sakweh nira sang marēk

ପ୍ରଯକ୍ଷାମେଷିତହରାପୁର୍ବିକାର୍ଯ୍ୟଗତା ।

pramuka sang dwija wara rēsi cewa sogata.

କପ୍ଵାନୁତିବୁବୁଲ୍ଲାନ୍ତୁ

Kapwā-nūti wuwus narendra

ଶ୍ରୀଧର୍ମକାରାମପାଦଗାନ୍ଧିତା ।

tuhu dharmma karaṇa magawē jagaddhita,

ପ୍ରମାଣିତ ପୁରୀଶ୍ଵରୀ ।

agar beristerikan puteri raja utama,

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତପାଠକିର୍ତ୍ତନାର୍ଥ ॥

Dan lagi telah patut ia sekarang dilantik menjadi raja”

ଯଧନିକାମନକୁ ହେଉଥିଲେ ପ୍ରମାଣିତ ।

demikianlah sabda raja kepada permaisurinya,

କାଳ ପୁରୀଶ୍ଵରୀ ହେବାରେ ଯନ ପାଞ୍ଚିପୁରୀଶ୍ଵରୀରେଣୁ ।

Ketika itu raja menjadi pemukanya konon mengabdi

ପାଞ୍ଚଶହୀରୀରୁ ହାତିରୀରୁ ତାଙ୍କରୁ କାମାଖାଲିରୀ ॥

, disertai oleh para raja-raja lainnya.

9. ପ୍ରମାଣିତ ହେବାରେ କାଳି

Adapun sekalian orang yang menghadap

ପାଞ୍ଚଶହୀରୀରୁ ପାଞ୍ଚଶହୀରୁ ହେବାରେ ପୁରୀଶ୍ଵରୀ ।

terkemuka para pendeta besar resi Ciwa Buddha,

ପାଞ୍ଚଶହୀରୀରୁ ହେବାରେ କାଳି

Semua setuju dengan sabda baginda

ଅଜାତିଯଶବ୍ଦରୁ ପାଞ୍ଚଶହୀରୁ ହେବାରେ ।

benar-benar berdasarkan dharma membuat dunia selamat,

ଶିଶ୍ରୁତାକୁଣିକାନୁଲଙ୍ଘ

Cighrāng dūta kinon lumakwa

ପଦ୍ମାନାଭପବ୍ୟତାଯନ୍ତ୍ରୀଣଂ ପୁଣି ।

marēke nṛpa sutra sira mañjingeng puri,

ଶାପକୁହାତନେଷାନ୍ତାକାନ୍ତପତ୍ର

Sāmpun prāpta ri sānmuka nṛpati

ପଞ୍ଚପବ୍ୟତାଧ୍ୟାୟିପନ୍ଦ୍ରସି ଓ ୦ ଓ

sang nṛepa sutra dumuluy mangañjali. o .

IV. ଗମନପତ୍ରିତିଖା ॥

1 - - - ॥ - ॥ - ॥ - ॥ - ॥ - ॥

1. ଔପିପୁତ୍ରନ୍ତାକାନ୍ତପତ୍ର

Om putrangku bhatāra buddha

ଶିକନାନ୍ତାକାନ୍ତପତ୍ରାନ୍ତପୁଣି ।

kinabhaktyan ta pramāneng hulun,

ଶୁଦ୍ଧାପୁଣ୍ୟପତ୍ର

Swastyāstu prabhu dharmma mūrtti

ଶିଖାତନ୍ତିରେ ପୁଣ୍ୟବଳୀ ଜାଣିବାପାଇଁ ଗୁଣ

Segera mengadakan utusan diperintahkan pergi

କଣ୍ଠିମୁଁ ଅହାନ୍ତିରେ ପୁଣ୍ୟବଳୀଯ ପାଇଁ ଏକଣ୍ଠିମୁଁ ପୁଣି,

datang mengundang sang Sutasoma masuk ke istana raja,

ଯବାଲ୍ମୀକିର୍ତ୍ତମାଣିଶିଖାତନ୍ତିରେ ପୁଣି

Setelah di hadapan baginda

ଶାକାନ୍ତିରେ ଶାକାଲ୍ଯଦ୍ଵାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା ॥

sang Sutasoma lalu menyembah. o .

IV. Guru laghu : Sarddhūla wikiprīdita.

1. „ଔମାଚିହ୍ନିପୁରୁଷକାମପକାଳାନ୍ତିରେ

„Om anakku Bhaṭāra Buddha”

ଜୀବାବ୍ୟକାଳକିନିକିଅଛି ହିଁନେ ଶାଶ୍ଵତ ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ

yang patut dihormati hanya anakku jiwanya dunia,

ଶୁଦ୍ଧାକ୍ରମାବ୍ୟକ୍ଷିତ୍ୟିଶାର୍ଗର୍ଭବନାଯକ୍ଷର୍ଲ

Semoga selamat anakku menjadi raja dharma murtti

ନୁସିଦ୍ଧତ୍ଵାପ୍ରାକ୍ଷାପ୍ରତ୍ୟୁଷିତି,

ngusirêntâ-ngrâksha dharmma stiti,

ଅବଳିଗ୍ନିଶିଖିଲ୍ଲାଙ୍କିଳିକାଳାହାର

Āpan byakta hilang gêlêh-gêlêhikang rât

ଯକ୍ଷିନୀଶାଶବ୍ଦିନି ।

Yan kitekândiri,

ପଣ୍ଡିତାଳିତିତିତିନ୍ଦ୍ରି

Panglinggan ri wijilta ngûni

ପାଗାତାପ୍ରାପନାମାତାପାଗାତାପ୍ରାପନାମାତା

magawe tustâ pramâñeng jagat.

2. ସଂଶିଖପ୍ରାପନାମାତାପାଗାତାପ୍ରାପନାମାତା

Sangsiptanya tuhanku rakwa kita

ରାତ୍ମାପ୍ରାପନାମିତିତା ।

ratwâ-nugrahangkwi kita,

ଯାନ୍ତ୍ରେମିପରାମାତାପିନାଙ୍କିତା

Sakweh sang para nâtha yeka pinangê

ବାଯାତାପାଗାତାପ୍ରାପନାମାତା

sâmantâ yodha prabhu,

କୁର୍ବାନ ହିନ୍ଦୀ ଜାତାର୍ଥୀ ମନ୍ଦିରରେ ପାଇଲା ।

yang anakda tuju ialah memimpin masyarakat adil tenteram,

ହିନ୍ଦୀ ମନ୍ଦିରରେ ପାଇଲା ।

Sebab tentu akan hilang keburukan-keburukan dunia

ଯାଏଗାନ୍ଧୀ ରୂପିତାର୍ଥୀ ।

apabila anakda menjadi raja,

ଯାଏଗାନ୍ଧୀ ରୂପିତାର୍ଥୀ ପାଇଲା ।

Sebagai bukti ketika anakda baru lahir dahulu

ହାନ୍ତା ଅଳ୍ପ ଆଶମାନରେ ହାନ୍ତା ଯାଇଛନ୍ତି ଓ ହାନ୍ତା ॥

‘ membuat senang sekalian makhluk yang ada di dunia .

2. ଅନ୍ତିମ ହାନ୍ତା ହିନ୍ଦୀ ମନ୍ଦିରର ଅନ୍ତର୍ଭାବୀ

Kesimpulannya anakda adalah tuhanku

ହାନ୍ତା ଅଳ୍ପ ପାଇଲା ପାପା ହିନ୍ଦୀ ଜାତା ।

kerajaan Hastina ayahda serahkan kepada anakda,

ପାପା ହିନ୍ଦୀ ଜାତା ଲାଗୁ ହୁଏ ।

Sekalian para raja-raja itu undang

ହାନ୍ତା ପ୍ରତିନିଧି ହାନ୍ତା ଲାଗୁ ।

dan para raja pahlawan semua,

ପଲ୍ଲ୍ୟାଗ୍ରହନୀଯାଳଶାଖା

Sambyā-somahaneki

ମାସ୍ତ୍ଵକେନା ଦଂତେନ୍ଦ୍ରିୟବ୍ରତୀଭାବିତିପା

māstwakēna donteng bhūmi rājādhipa,

କୁଳାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟିଣ୍ୟଶାଖାଗାନ୍ୟ ପିସିହିବା

Ngkā rakryan mibate raranya pilihēn

ଦୂରକ୍ଷେତ୍ରବ୍ୟାଧାଗ୍ରହନପରିଷ୍ଠା

ndan sing sayogyā-lapēn.

3. ଶର୍ମ୍ଭାଗ୍ରମ୍ଭାଗ୍ରମ୍ଭମଙ୍ଗଳ

Tekwan rakwa kiteki manggala

ଶିର୍ଷାଭାବ୍ୟପ୍ରକିଳ୍ପିତ୍ରାଶତ୍ରୀ ।

Wiçesā-mumpuni stryā-hajöng,

ରାତ୍ରାପ୍ରତିକାଳିନାରୀ ପକ୍ଷିଭ୍ୟାଗ

Ratna mwang maṇi rāja paksi curiga

ଦୂରକ୍ଷେତ୍ରବ୍ୟାଧାଗ୍ରହନପରିଷ୍ଠା

ndan sing lēwih ring jagat,

ମଙ୍ଗେଧର୍ମପ୍ରଭାବିନାରାତ୍ର

Manggēh dṛwyani sang narendra

ଶ୍ରୀହକୁଣ୍ଡଳୀଙ୍କିରାଜ

Beserta anak isterinya

ପ୍ରମାଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଶ୍ରୀହକୁଣ୍ଡଳୀଙ୍କିରାଜରେ

memberikan selamat terhadap maksud anakda menjadi raja,

କାଳକିମ୍ବାହୁଷ୍ଟିଲିଙ୍କିତାନ୍ତିପୁତ୍ରିପୁତ୍ରିଙ୍କ ପିଲିତିକି

Kala itu anakku melihat-lihat gadis-gadis puterinya pilih !

ମହିଳାଙ୍କିତାନ୍ତିପୁତ୍ରିହୀନୀ ॥

mana-mana yang dianggap patut, ambillah !

3. ସ୍ଵର୍ଗପୁତ୍ରାହୀନ୍ତି ଶାଶବାହୁଷ୍ଟିପୁତ୍ରି

Dan sebenarnya yang patut anakda dulukan

ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି ଶ୍ରୀଅଦିଶାନନ୍ଦିତ୍ତାଯୁ ।

kekuasaan memiliki wanita yang cantik,

ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି

Permata dan manikam yang mahal-mahal, burung dan keris

ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି ଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି

setiap yang utama di dunia,

ପର୍ମିଶାଶ୍ୱତାହୀନ୍ତି

Tetap menjadi milik raja

କାରୁହୁ ତାଙ୍କି ଅନ୍ତିମା ହୋଇଗା ।

karuhun tang jīwaning rāt kabeh,

ଯପ୍ଵନ୍ ଲାଙ୍ଘନ୍

Yapwan langghana wāda

ଦାନ୍ତଦାନୀ ଯାତ୍ରୀ ଯାପ୍ରସଂଗ୍ହେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା

dhanḍani ya tang wwang yan prasangghe kita.

3. ହାତ କୁଣ୍ଡଳ ଯୁକ୍ତ ତୁହଙ୍କା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

Lāwan tan hana yuktyaning kadi tuhankwā

ନିଃପ୍ରତିଷ୍ଠାନି ପିତୁଙ୍କା ।

nghing mawinyosirēn,

ମୁକ୍ତ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର ମାଧ୍ୟମାନ୍ତ୍ର (ଅ)

Muktyang sanggama kāma tantra

ଯାମା ହୋତୁ ପ୍ରମାଣିତ ଦ୍ୱାରା ପାଇବା ପାଇବା ।

maka don putrāti dharmmottama,

ବିଭ୍ରାଗା ପଦମି ଶାଖା ଯାହା

Ring bhogā-dhika padma dhaṇḍa

၇၂ ပုဂ္ဂနိုင်၏ အကျင့်အလွန်၊

terkemuka ialah jiwa masyarakat semua,

၇၃ သူတေသနမာရေး နည်းလမ်း စပါ၍ သူ၏

Jika ada orang durhaka mencela

၇၄ သမာန် ဘဏ္ဍာရေး လုပ်နည်းလမ်း၏ မြတ်မာရေး။

hukum ia orang yang menentang anakda.

4. ၇၅ အမှတ်ဆင့် သမာန် မြတ်မာရေး လုပ်နည်းလမ်း၏

Dan tak ada yang lebih baik sebagai anakda dewaku

၇၆ မခေါ်သော ကျော်များ မြတ်မာရေး။

kecuali beristeri dulu perlukan,

၇၇ ပျောက်နှုန်း မြတ်မာရေး လုပ်နည်းလမ်း၏

Menikmati pertemuan menurut ajaran Smaragama

၇၈ ပထမ်းဆောင်ရွက် ပုဂ္ဂနိုင် ဘဏ္ဍာရေး လုပ်နည်းလမ်း။

dengan maksud mengadakan putera yang sungguh-sungguh dharma,

၇၉ ပတောက် ပျောက် ပျောက် ပျောက် ပျောက် ပျောက် ပျောက် ပျောက်

Terutama tentang santap-santapan dan senjata padma dhaṇḍa

ପ୍ରଭୁତ୍ତିଶ୍ଵର ଏଇବାକ୍ଷରା ।

gēlarēn tang buddha wijākṣara, 1)

ପଞ୍ଚମୀଶ୍ଵର ତିଳବାନ୍ଧୁପ

Sanghyang buddha wibāṇa supta

ଯାଗେଣ୍ଟିରିଙ୍ଗ୍ରେହାକାମ କାମଦକ

ya gēngēn ring byūha kāmaṇḍaka. 2)

5. ଯପ୍ରକଳ୍ପନ୍ତିଶ୍ଵର କିମ୍ବଲ୍ଲପାନ୍ତିଶ୍ଵର

Yapwan mangkana denta nitya magawe lampah

ଅକ୍ଷିକ୍ଷମାନା ।

subhikṣang jagat,

ପ୍ରସାଦ୍ୟବାନ୍ଧୁପ

Mwang sakweh bala yodha

ୟକାମାନାଶିକ୍ଷିତିଶିଳ୍ପାନ୍ତିଶ୍ଵର

yeka warahēn ring nīti castrān laku, 3)

ଅଷ୍ଟମ ଚାରାଂଶୁପାନ୍ତିଶ୍ଵର

Astam tang caturaçrameka 4)

- 1). Wijākṣara Buddha = suku kata sakti, misalnya : om atau hriih, om ah, om ah um dan lain sebagainya baca kitab Sanghyang Kamahāyanikan.
- 2). Kamandaka = sebuah kitab ajaran ketatanegaraan.

କୁଳ୍ୟପକ୍ଷିଗନ୍ଧାନ୍ତିତିବୈଷଣଗ୍ରୂହୀର,

yang ke luar dari pengolahan suku kata sakti Buddha 1)

ଗନ୍ଧାନ୍ତିଗ୍ୟାଗବନ୍ଦି କାନିର୍ଦ୍ଦେଶନ୍ତିଗ୍ୟାନ୍ତି

Pelaksanaan yoga semadi kanirwanaan Buddha

ଶ୍ରୀଜ୍ଞାନ୍ୟହିନୀକାମଳପ୍ରକଳ୍ପନ୍ତିକାଯାନ୍ତି

yaitu dikuatkan dalam melakukan ajaran Kamandaka. 2)

5. ଯଦ୍ରାନ୍ତିନାନ୍ତିହାନ୍ତିହାନ୍ତିହିନୀତିତାପାଲନ୍ତିକା

Jika demikian olehmu bertindak setiap hari

ରଥ୍ୟାତ୍ମନ୍ତିରା

selamatlah dunia,

ଶ୍ରୀକିଷ୍ଣନୀଯନ୍ତିପଞ୍ଚପୂର୍ଣ୍ଣତି

Dan sekalian balatentara serta pahlawan-pahlawan

ଶ୍ରୀଜ୍ଞାନ୍ତିହାନ୍ତିହିନୀତିତାପାଲନ୍ତିକା

semua itu diajar tentang pelaksanaan ajaran Nitiçastra, 3)

ଶାନ୍ତି ଶ୍ରୀଜ୍ଞାନ୍ତିହିନୀତିତାପାଲନ୍ତି

Sampai kepada orang-orang catur-açrama 4)

3). Nitiçastra = kitab ajaran tata-tertib kesusilaan digubah kekwin.

4). Catur-açrama = 1. Grhastha, 2. Brāhmancari, 3. Wanaprastha dan
4. Bhiksuka.

ଶାନ୍ତିକାରୀପଣ୍ଡଗିବାହ୍ୟା ।

tarinēn ring pañca-dilā krama, 1)

ତିଥ୍ୟାସ୍ତ୍ରମାର୍ଗବଳ୍ଯ ।

Widhya mwang brata len tapanya

ଖୁଲିନ୍ଦୁରୀକାରାତ୍ରାଚିପଣ୍ଡ

huningan de cři narendrā-dhipa.

6. ଅବଧିଶ୍ଵରାକାରୀପଣ୍ଡିତ ।
Āpan rakwa haneki panḍita

ପରାଦୁଷ୍ଟାତ୍ମିହାୟତ୍ତାହାତ୍ମି ।

mahā duṣṭāti sādhun katon,

ମୁଙ୍ଗିମନ୍ଦଳେଶ୍ୱରମହାପିତାମାରୀ ।

Munggwing manḍala eisya sangghya wēki sōk

ମୁହୂର୍ତ୍ତଲାଶ୍ୱରତିରୀ ।

stri stryārjja makweh wiku,

କୁନ୍ତାରାଜପ୍ରାତିରୀ ।

Len tang stri rabining prawira

-
- 1). Panca-sila Buddha = 1. Tidak boleh melakukan kekerasan (ahimsa),
2. Tidak boleh mencuri (has hasteya), 3. Tidak boleh berjiwa (indri-

ပရီဏာ၏ ၅၁၁ ပုဂ္ဂန်များ ပုဂ္ဂန်လိုက်၊

periksa pelaksanaan pañca-cūḍanya. 1)

ကြံ့ကြံ့၊ ပြောအန္တပါဒ်

Pengetahuan, brata dan tapanya

ဟူးဟူး၏ ၆၁၂ ပုဂ္ဂန်လိုက်

harus dimaklumi oleh raja besar.

6. ဟိုဘရာဇ်မူးမပါ၏

Karena ada konon pendeta

သုသာန၏ ၆၁၃ ဘုရား ပုဂ္ဂန်လိုက်၊

maha durjana tetapi tampaknya sebagai orang suci jujur,

လိုပြားလိုပြားလိုပြားလိုပြား

Di asrama murid-muridnya penuh sesak.

ဟန်၏ ၆၁၄ ဟရာဇ်လျှော့လျှော့လျှော့လျှော့

Wanita-wanita yang baik-baik banyak menjadi wiku,

၇၂၈၏ ၆၁၅ ဟန်၏ ၆၁၆ လျှော့လျှော့လျှော့လျှော့

Lain pula wanita bekas isteri para perwira

yanigraha). 4. Tidak boleh bohong (amṛśawāda), 5. Tidak mabuk minuman keras.

ପଥ୍ର ଶୈଖିମହା କଣ୍ଠେ ଶୈଖିମା,

masurud sangskāra bhaktīng sēnēng, 1)

ତାଙ୍କୁ ପାପିକନାହୁ

Tan luptān pinaranya

ନିଷ୍ଠୁପାରା ଧର୍ମାଦ୍ୟବଳୀଧର୍ମାଦ୍ୟ

lisya mawarah dharmmā-tēmah sanggama

7. ଯତକାର୍ଯ୍ୟାଦ୍ୟବଳୀଧର୍ମାଦ୍ୟ

Yekā-ngde huyanging tri loka

ପାଗାରା ବନ୍ଧୁବାହା ହାରାହାରା ।

magawe sanghāra hārohara,

ଚିନ୍ତ୍ୟବ୍ୟକ୍ତିଶାଖ୍ୟକିବନ୍ଧାବଳୀଧର୍ମା

Singgih yan suta tatwaning parama ciṣyā

ଶକ୍ତିଶାଖ୍ୟବା

ngkēn guru mwang bapa,

ଶକ୍ତିଶାଖ୍ୟବା

Trang-trang bhyoma huden salah masa

- 1). Karena setia bakti kepada suami, agar jangan kawin lagi maka masuk menjadi wiku.

పర్వతయి విషణువీణాచూపుల్మాణిక్షీతామ్రసి

berguru mensucikan diri karena setia bakti kepada suaminya, 2)

గాణభుజుభుజునికీఱ

Tidak jarang dikunjunginya

పాశపిహాణుతికిఱగయ గహుజువిశ్రియ ॥

berdalih mengajar agama lalu menjadi perjinahan.

7. శాఖాక్షాతా శాఖాస్తోషాశ్రీశాఖ

Hal-hal yang demikian menyebabkan gelisah tri buana

శాఖాస్తోషుహావీణ్ణుష్టుయమి ॥

mengakibatkan huruhara hancur luluh,

శ్రుతిగ్రస్తాపాతాపుకణికాశగ్రస్తిబ్రుద్ధాపాపుబ్రి

Sesungguhnya merupakan anak keadaan murid yang utama

శిక్షపాపాశ్రాపమి ॥

si guru sama dengan bapa kandung.

శశ్రూపానిగ్రస్తాపీప్రస్తాని, శ్రుదృష్టాప్రయమ

Maka langit lebih banyak terang, hujan jatuh salah masa

କୁର୍ମାପୁଣିତାନ୍ତ୍ରି ।

wêtunyan sarwwa wîjan wagu,

ଶବ୍ଦିଷ୍ଟ ଶଳାକାଶ୍ଚମୁଦ୍ରନିତି ।

Tistis tang daca deca dušta maliwêr

ଗ୍ରିହାକାଶାଲାନ୍ତ୍ରାଣିତ୍ଵ ।

gring tan pakâlâ-ngasut.

8. ସଂକ୍ଷେପାନ୍ତ୍ରାଣିତିକିଳାକାଶରାଜ୍ୟାଙ୍କାର ।

Sangksepanya duwêg tibaña wara dhanqâ

ପାନ୍ଦ୍ୟାଯନ୍ତ୍ରଣା ।

panđya yan mangkana,

ବାକ୍ରାନ୍ତିକାଯମିତ୍ରବାହିକା ।

Sakweh-kwehika rampasên walatungê

ବ୍ୱାଙ୍ଗେତ୍ରାନ୍ତିକା ।

bwângêne mareng sâgara,

ମୃଦୁତାଶାସପନ୍ତି ।

Swasthang rât palapanya

କିମ୍ବାକିଳାଯନ୍ତିପ୍ରମିଳାଯା ।

cisyanika tan campur prasiddhâ-hayu,

ကျွန်ုပ်ဖူးမြို့ခာရာသံသို့၊

tumbuhnya tanaman palawija merana,

သုတေသနပြီးမြို့ရာရာလာရာ ပစ္စာပသို့

Sunyi senyap di desa-desa hanya pencuri berkeliaran

ပုဂ္ဂိုလ်သနားရှိပုံစံ။

penyakit tak berkala merajalela.

8. သိန်္တုနှုပ်ဆုံးကို ချောင်းဆုံးဖော်

Kesimpulannya patut dijatuhi hukuman berat

ပုဂ္ဂိုလ်သနားရာရာ။

pendeta yang demikian,

သိန်္တုနှုပ်ဆုံးကို ကြည့်ဖို့အောင်

Sekaliannya itu tangkap ikat dengan duri belatung

ဆုတေသနပသို့။

buang saja ke dalam laut,

ပြုခာသနို့ရာရာရာရာ။

Akibatnya dunia selamat

လိပ်သနားရှိပုံစံပုံပုံပို့ကာယ်။

murid-muridnya tidak lagi cemar menjadi selamat sempurna,

ଦିର୍ଘ୍ୟାୟୁମିନେନ୍ଦ୍ରାତ୍ମୀୟ

Dīrghyāyuh sira sang narendra

ଅଶ୍ୟୁକ୍ରିୟାବସାପ୍ରାକ୍ଷଣାହାତ୍ମୀୟ

tuhu yan bhūpālakā-ngrākṣa rāt.

9. ସାଜ୍ଞା ତ୍ରୀକରନାଥ କିମ୍ବୁ

Sājnā trī nara nātha dibya

କହିଦେପିଲ୍ଲିର୍ବ୍ରାତର୍ଥାଭୁବନି,

kahi dēp lwig tīrtha cuddho śadhi,

ବିନ୍ଦୀନ୍ଦ୍ରାପୁରିକିଳାଲ୍ଲିଙ୍କା (କୀ + ୩୧)

Singgih ngganya purihni ngambēka (k + a)

ଗ୍ରାମଚଲ୍ଲାଭାତ୍ରିନିନ୍ଦୀ ଆ,

gawe dharmmātmajā-nindita.

ନିଷ୍ଠାନ୍ତାତ୍ୟାଯନାତ୍ମୀୟଶବ୍ଦର୍ଗ

Nistanyodaya cāstra tatwa juga

ଶକ୍ତିଶପୁଣ୍ୟକିଂକା

tan manggēh tēkapni nghulun,

ବ୍ୟକ୍ତିଶବ୍ଦକିଂକାପୁଣ୍ୟକିଂକା

Dening buddhi kahīna punya

ပုဂ္ဂနာရာယာကျံပြော

Langgeng keselamatan raja

သူ၏အိုလာရာဘက်ကျော်မှုစာ၏၊

sungguh-sungguh raja memimpin masyarakat.”

၅. ဘဏ္ဍာရဟာရုံ၊ အသာဇာတဲ့သာများ၏အကျင့်ပိုပါသ၏

,,Ya tuanku, sabda tuanku sangat mulia

ဆယ့်ဟန်၏ ဖျောက်၏ အကျင့်ပိုပါသ၏
terasa sebagai air suci merupakan obat,

ဟန္တာပိုများပုံမှန်၏ ရွာသာ၏ အကျင့်ပိုပါသ၏
Memang seharusnya demikian karena kehendak ayahnda

ဘဲ၏ အကျင့်ပုံမှန်၏ ပုံမှန်၏ အကျင့်ပိုပါသ၏
membuat putera yang berbudi dharma tak ada bandingannya,

အသိတေသန၏ပုံမှန်၏ အသာဇာတဲ့သာများ၏ အသိတေသန၏
Kesimpulannya falsafah inti ilmu pengetahuan itu

သုတေသန၏ အကျင့်ဖျောက်၏

belum paham oleh hamba.

ဆန်အပ်၏ အကျင့်ဖျောက်၏

Karena kebodohan hamba

କଳାଲ୍ୟପୁଣିକଲ୍ଲାପୁଣ୍ୟ ନୂ
nakalis ring wwang sinanggah prabhu.

10. ଯକ୍ରାଣ୍ଗନ୍ଧିନୀମିହିନୀମିନୀମାଯତତାଜା
Yan kāngēn rusiting ginā-mawa jagat

ହାତି ଶ୍ରୀ ଦୟା ଗୁଣ କଣା ।
tan wring dayā-ngenaka,

ମେଣ୍ଡି ଶ୍ରୀ ସ୍ଵର୍ଗପୁଣ୍ୟ
Sök ring wīryya mahā prabhāwa

ସକଳା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗାହା ରାତା ।
sakalā-wak hyang jagatkāraṇa,

ରାଜା ନୁଗ୍ରହ ତିର୍ଗ୍ରହ କି
Rajā-nugraha wigraheki

ମଗା ଭକ୍ତି କାନ୍ତି ରାତା ରାତା
magawe bhaktyānikang rāt kabeh,

ଶ୍ରୀ ରାତମାଧିକା ଭୋଜନ ପେନୁ
Strī rātmādhika bhoga bhojana pēnuh

ଯେକା ମଙ୍ଗନ ପାତକା ନୂ
yekā-mangun pātaka.

ଅନ୍ତର୍ଜାଲୀନୀପିଣ୍ଡାଳୀବାହୀ ।

tidak serasi kepada orang yang bergelar raja.

10. ଯନ୍ମିଥିବୁ କୁଳପତ୍ରହାତ୍ତିଶ୍ଵରପାତ୍ରଦୂଷିତାହୀ

Dan jika dipikir-pikirkan keruwetan tugas memimpin dunia

ଅଖିତ୍ତିରାଯାତ୍ରୀଗାଲାଧ୍ୟାଗନ୍ଧାତ୍ମିକା ।

tidak akan tahu pikiran senang,

ଭାସିକୁଳାକ୍ଷାକ୍ଷିରୁତିଶ୍ଵରାତ

Penuh dengan kebesaran dan berwibawa besar

କାଳିପିଶ୍ଵରାତ୍ମିକାଳାକାବନ୍ଧିତାହୀ

laksana Hyang Ciwa berbadan sakala,

ପିଲାରାତ୍ମିଶ୍ଵରାତ୍ମିକିର୍ତ୍ତିଶ୍ଵରାତ୍ମିକି

Raja berhak memberi hadiah atau memberi hukuman

ଅନ୍ତର୍ଜାଲୀନୀପିଣ୍ଡାଳୀବାହୀ

sekedar membuat bakti masyarakat semua,

ଯନ୍ମିଥାଳାକ୍ଷିରୁତିଶ୍ଵରୀ, ରାଯୁକ୍ତି, ପଣ୍ଡାଳୀହାତ୍ତି

Dan wanita yang cantik-cantik, makanan dan pakaian penuh

ପୁରୁଷାମଲିକାର୍ତ୍ତାକାଳୀ

semua itu membangkitkan papa neraka.

11. ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାପ୍ରେସିଲ୍ଲଗାନ
Têkwan tan kawêng suminggahana

ବାହ୍ୟକିପାତାଖୁମଣ ।

sakwehning mahā durjana.

ଶ୍ରୀରାମାପ୍ରେସିଲ୍ଲଗାନ ।

Stryānak mwang kula wañdu yeka hamēsēn

ଯାଙ୍କେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତିକାଳାମାନ ।

yāngkēn kalēngkēng jagat,

ଯଦ୍ୟରାକ୍ଷସାଦିମାନ୍ତରାକ୍ଷସ ।

Yadyan rākṣasa daitya bhūta

ମୁବୁରାତାମାନାଶାନ୍ତରାକ୍ଷସ ।

muburang rāt dewa towyadbhuta,

ମଙ୍ଗେନ୍ଦ୍ରାମ୍ବୁଦ୍ଧପାଦାନ୍ତିକାଳାମାନ ।

Manggēh catru tēkap sangangdiri

ଲେହେନ୍ୟାନ୍ତିରାକ୍ଷସାନ୍ତରାକ୍ଷସ ।

lēhēng yan wīra eaktīng rañā:

12. ଯପ୍ଵାରୂପିନିପିକାଳୁଲାକ୍ଷିତରାକ୍ଷସ ।

Yapwan sor sipi kaçmalanya ninucap

11. ພລກົງທີ່ປຸງຄົງຫັດ ແລະ ດູກຕົກຕາຍຕໍ່
ລາວ

Dan lagi tidak dapat akan menghindarkan

ພາກທີ່ມີຢານຕາມເງິນຫາງໆ

sekalian orang durjana,

ຫຼາກສົ່ງທີ່ມີຫຍຸ້ງແຜ່ຍັນເຈົ້າ ບຸລື້ນທາງໝາດບຸ້ນໍ້າ

Anak isteri dan kaum keluarga semua itu harus dibinasakan

ຖົມຕະຫຼາດຫຼັງທີ່ໄດ້ຕົກຕາກໍ.

apabila mereka mengkhianati negara.

ຍ້ອງບຶກຄົງຫາມຍ ອົ່ງຫຼູ ຕະຫຼາກ

Sekalipun raksasa daitya dan bangsa bhuta

ຖົມທີ່ບຸກໜ້າບຫຼູກາທີ່ ຍ້ອງໃຊ້ດີຫຼາຍໆ

jika mereka menghancurkan dunia sekalipun dewa yang dahayat,

ບໍລິຫານທີ່ແຮ້ມີ້ງໆຫານີ່ມີຫຼູຍື້ທຳກ່

tetap menjadi musuhnya raja

ສື່ຕົກມີຫຼູຍື້ບຸກ່ ດັກສົ່ງທີ່ປຸງແຂວງ

sangat baik kalau gagah berani dan sakti dalam peperangan.

12. ຖົມຕະຫຼາດຫຼັງທີ່ ຄື່ກົງຫຼູ ຫຼັງຕົກຕາມຫາງໝາຍ

Jika kalah bukan main cemarnya disebut orang

ဉာဏ်ဘိန္ဒရာရာ။

byaktā-nghēting rorawa,

ရူကာရွှေနိန္ဒမြေဘီ။

Rūkṣa kweh nikānang swarājya

ကဟတဲ့ပြုပြုနဲ့။

kahawang dharmma pratiṣṭeng dangu,

ကျော်ဖြန့်ဆောင်ရွက်။

Cūrā-tyanta ri kāstawanya

ကျေပိသုဇ္ဈာန္တရားရာ။

matupis yan çatru dācā-data,

ဟိန္ဒရာပန်းနာရာရွှေဘီ။

Hingsā pāpanikeka tandwa rumawuh

ဓာတ်စုရာရွှေဘီ။

dūrān kayogīcwaran.

14. ဟိန္ဒပန္တဗုဒ္ဓဟပန္တဗုဒ္ဓ။

Sangkṣepanya wuwus patik haji

ရီယာစွဲနာရာရွှေဘီပါ။

ri sojar erī narendrā-dhipa,

ମିଳୁଣ୍ଡାନ୍ତିପିଲିକାର୍ଯ୍ୟମିଶ୍ର,

tentu tenggelam dalam kawah kotoran.

ନୟନ୍ତ୍ଯଦ୍ୟବିଷନ୍ନାତ୍ୟବ୍ରତାର୍ଥକ୍ରମୀଧରା

Pucat lesi sekalian yang ada di negara kita

ଶ୍ରୀଶାର୍ଣ୍ଣିତାର୍ଥ କାଳଶ୍ରୀଶାର୍ଣ୍ଣିତାର୍ଥକାହାପୂର୍ବା
ପୁରୀ

kena imbas juga kedudukan dharma yang sudah-sudah,

କାହାକ୍ରମାନ୍ତର ପର୍ମାଧୁରାପିଲିକା

Seharusnya berbakat gagah berani benar-benar

କିନ୍ତୁ ପିଲିକାର୍ଯ୍ୟକାଳରାଜାନ୍ତିପିଲିଧୂର୍ମ

sangat hina bila berlaku mengabdi kepada musuh.

କାହାନ୍ତିପାଦାନିପାଦାନିପାଦାନିପାଦାନିପାଦାନି

Tetapi dosa dari tindakan membunuh-bunuh itu tentu akan datang

କାହାନ୍ତିପାଦାନିପାଦାନିପାଦାନିପାଦାନି

jauh dari tindakan kependetaan.

14. କାହିନାହାନ୍ତିପାଦାନିହାନ୍ତିପାଦାନିହାନ୍ତିପାଦାନି

Kesimpulannya sumbah hamba ini

କାହିନିପାଦାନିହାନ୍ତିହାନ୍ତିହାନ୍ତିହାନ୍ତି

terhadap sabda tuanku,

ନ୍ଦା ତ୍ରୀଣି ଲେଖନ ପାଇଁ

Ndā tan sēnggahênalpa dharmma

କୁତିଲା ପ୍ରାଂଗଣ ଶିଳ୍ପି ଲୋହକ ।

kuṭilā-prang waktra niççāsana,

ନନ୍ତେନ ହାନ ଲେନ ସକେଙ୍ଗ ପରମା ଅନ୍ୟା

Nantēn tan hana len sakeng parama eūnyā

ରେମ୍ବାନିଙ୍ଗ ପର୍ଵତ ପାଇଁ

rēmbaning parwwata,

ଜାତି ସଂଗମ ପାଇଁ ପରମା କାରାନା

Jātī sanggama wighna margga karaṇa

ନିନ୍ଦିନ୍ୟ ପଞ୍ଚମ ହ୍ୟା

ndinyang panêmwang hayu.

14. ନାହନ ଲିଙ୍ଗ ନାରୀ ଭାପୁ ଶ୍ରୀ ପାତ୍ର ଅଧ୍ୟ

Nāhan ling nara nātha putra mawuwus

ନାରୀ ପାତ୍ର ନାରୀ ଭାପୁ

puh twas narendrā-dhipa,

ପାତ୍ର ମାନୁଷ ପାତ୍ର ନାରୀ ଯଦା ଅନ୍ତରୀ

Mwang sakweh para wīra yodha rumêngō

ଶ୍ରୀକାନ୍ତିକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା

Tidak dapat menjunjung titah tuanku karena masih bodoh

ଯବନ୍ଧୁନାନ୍ତିକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା

ଶ୍ରୀକାମିକା

berlaku curang berperang berhadap-hadapan tidak tahu syarat-syaratnya,

ଯବନ୍ଧୁନାନ୍ତିକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା

Sebab itu tidak ada lain kecuali pergi ke tempat yang sunyi

ନୀରାଜନ୍ତୁଣ୍ଡଗା

di antara lereng-lereng pegunungan.

ଯନ୍ତ୍ରିତ୍ୟାତ୍ମକାର୍ଯ୍ୟକୁଳାକୁଳାକାରାତ୍ମକାର୍ଯ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟ

Dan sesungguhnya pertemuan asmara itu menyebabkan jalan bencana

କିମବନ୍ଧୁନାନ୍ତିକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା ॥

di manakah akan mendapat keselamatan ?”

14. ଯବନ୍ଧୁନାନ୍ତିକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା

Demikian kata raja putera Sutasoma menjawab

ଶ୍ରୀକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା

hancur luluh hati baginda raja,

ଯବନ୍ଧୁନାନ୍ତିକାମିକାନ୍ତିପ୍ରଦୀପିତାମହାତ୍ମା

Dan sekalian para pahlawan perang yang mendengar

ସମ୍ପଦହାତ୍ମିକା,

mwang sang mahā çabdika.

ଗତିକାନ୍ତପ୍ରଧାନୀତିକାନ୍ତି

Towin ngganya padho-mêngêñ-mêngêni

ବନ୍ଦୁପାତ୍ରକାନ୍ତିଭ୍ରାତା ।

sanggup cṛī narendrātmaja,

ଶକିଷ୍ଵୟନ୍ତିବିଜ୍ଞିତିପାଯାଯାଗିତ୍ରୀ

Dening nwamnira singhiting parama yogindrā

ମୁଖ୍ୟାବ୍ୟାକ୍ଷମୀ

munah wāhyaka,

15. କାନ୍ତପ୍ରଦାନପତିଜ୍ଞଯାନ୍ତ୍ୱପ୍ରଭ୍ୟ

Ngkā rakryan mapatih jayendra mawuwus

ମର୍ମାନଗଲାପତ୍ରପ୍ରଭ୍ୟ

marmmā-ngalap twas rēsēp,

ବନ୍ଦୁଗ୍ରହଣକାଳ

Singgih lingni tuhanku

ୟାଗ୍ୟପିତୁହନ୍ତିଯମ୍ବଦହପଦ୍ଧିତା ।

yogya pituhun de sang mahā pāñdita,

ဘဒ္ဒနံပညာပို့။

serta para pendeta agung,

သော်မြန်မာရှိသမီးဘဏာကဲ

Tetapi sebenarnya semua beliau-beliau itu mengagumi

ဘဏ်ဘအုပ်ကိုသိသေဆုံးတော်ဘဝါ။

tentang kata jawaban sang raja putera Sutasoma,

ရယ်ရေးနှစ်ဖူးများထိနိုင်မှုများမှာမူမိုးနေခဲ့

Karena masih mudanya telah mendalam dengan ilmu kependetaan

၏သမာနဘုရားဘုရားဘုရားများမှာမူမိုးနေခဲ့။

melepaskan hati cinta terhadap keduniaan.

15. ကေပါနပို့ပတ်ဝန်ယဉ်လာဘု

Pada waktu itu perdana menteri Jayendra berkata

ကြောပါယနီ၏ဘဏ်ဘုရားနှစ်

dengan sopan santun berusaha meraih hati menyetujuji,

„အဟုအုပါယနီယန်ကိုဘဏ်ဘုရားဘက်ဆုံး

,,Ya benar, sebagai kata tuanku

၍ယန်ကိုနှစ်ဘုရားများပို့တော်

seyogianya ditaati oleh para pendeta besar,

ଶ୍ରୀପ୍ରାଣବ୍ରତ

Tan gya-gyākēna de nr̄pātmaja

ପନ୍ଥକୀର୍ତ୍ତନାନ୍ଦନାମା ।

manahning cūra rotteng tapa,

ପନ୍ଥନିର୍ମଳାନାନ୍ଦନାମା ।

Tolih ngganya tangis narendra katilar

ପ୍ରାଣନାମାନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମା ।

mwang reña rakryan kari.

16. ମିଲ୍ଵାରାତ୍ରି

Milwang rāt makētēr

ଅହାନଳାହାନିଲ୍ଲୁହିନାମାନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମା ।

padhā-nalahasonēk mūrccitā-kweh mangö,

ଷଷ୍ଠୀ ଧୂଗାନିନ୍ଦନାମା ।

Astam tang bala wīra yodha

କାପେଗାପୁଣ୍ଡରାନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମା ।

kapēgan punggēl manahnya hati,

ଶାନ୍ତାପିତ୍ତିନାନ୍ଦନାମା ।

Tan hopēn tika ngambēking wwangi dalēm

မျက်စွဲရှိချေလပါနီ၏ပါမံမရှိဖော်လုပ်တော်ဘုရား

Hanya jangan hendaknya tergesa-gesa oleh tuanku

ပပါသူရှိရှိမပို့ဘပါ၊

melaksanakan pikiran gagah berani terhadap tata,

ပဆုံးနိုင်အောင်နိုင်ရှိမှုပါ၍မျက်စွဲရှိချေလပါ။

Perhatikanlah betapa tangis baginda bila ditinggalkan

ပါအုပ္ပါယာရှိရှိနှိုးပါ။

dan ibunda masih dalam istana.

16. အုပ္ပါယာဟိုစာရှိမသိနှော

Turut seluruh negara akan gementar

သပိတေသနရှိလှုပ်စာရှိတော်မှာမျက်စွဲရှိချေလပါ။

semua putus asa murung pingsan banyak yang lunglai.

ဘုရားမြတ်ရှိပါရှိမှာ

Sampai-sampai kepada balatentara pahlawan perang

တော်မှာပါပါယာရှိရှိပါ၍မြတ်ရှိတော်။

dukacita putus asa dalam hatinya,

ဘရာရှိရှိတော်သံလပါယာရှိရှိတော်

Tak terbicarakan lagi pikiran orang-orang istana

ଶ୍ରୀକ୍ଷୁଣ୍ଵାନ୍ତ୍ବାଦିଗୀ ।

strī kanyakā-nggöng wingit,

ଅବଲ୍ଲକ୍ଷଣାନ୍ତ୍ବାଦିଗୀ ।

Āpan rakwa narendra putra karēsēpnyā

ମୁର୍ଖରାଗହିଲମିଳ୍ଲା ।

mūrwwa rāge tilam.

17. ନିନ୍ଦିକାର୍ଯ୍ୟାଙ୍କିର୍ଣ୍ଣଲାହୁପିଲ୍ଲା

Ndin ngwang tan lēlēhā tuminghala

ରିନ୍ଦିମୁଣ୍ଡିନିବାପାତ୍ତା ।

ri rūmnning mungcirang parwwata,

ଦିରାନ୍ଧୁପରବ୍ରାହ୍ମମନ୍ତ୍ରାତ୍ମିଶାନ୍ତା

Dhirā-nwam prabhu cakrawartti tanayā

ଅନ୍ତରାପରାତ୍ମା ।

dadyā paragyā-tēngö,

ଶ୍ରୀମନ୍ତାନ୍ତାରୂପରାତ୍ମା

Cūrñng mānmatha rūpa yeka lamēsō

ନିରମ୍ଭାଯପାତ୍ତା ।

nisroma mundyatmaka,

ပତାହିଯିବୁ ଶାର୍ଵନୀଯବଳିକା ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ।

para gadis perawan semua menderita sakit hatinya,

ଶର୍ଵନୀଯବଳିକା ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ପାଦମଣିଶ୍ରୀ

Karena hanya tuan hamba saja yang diidam-idamkannya

ଅତିଶ୍ରୀଲଙ୍ଘନାମିଶ୍ରୀ ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ।

memulai asmaranya dalam peraduan.

17. କିମବନ୍ଧୁ ନେବେ ଶାର୍ଵନୀଯବଳିକା

Betapakah tidak akan lunglai orang-orang yang melihat

ଶର୍ଵନୀଯବଳିକା ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ।

terhadap tampan perawakan orang yang pergi ke gunung,

ପର୍ବତଶାର୍ଵନୀଯବଳିପ୍ରମାଣିଶ୍ରୀ

Berwajah tenang masih muda putera seorang raja besar

ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ।

maka akan pergi memencilkan diri,

ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ।

Hancur luluh wajah Dewa Asmara karena dirusak

ଶାର୍ଵନୀଯବଳିକା ପାଦମଣିଶ୍ରୀ ।

tidak berambut melakukan biksu bergundul.

ကုန်ဟယ္ယာမိုးလာမာန္တ

Göngning wíryya wičeša rakwa

ပဒေဝါကိုဂိုဏ်ဆောင်ရွက်ပြု၏

pađemēn ring jñāna cānta smṛti.

18. ရာဇ္ဈာရာပယာယူနှစ်သာရှုံး

Rātnā-nopama tā-mrabandha mara rūmtā

ရှုံးပနာသို့။

ngde panasning hati,

ဆူးရာရွာရေအပွဲ့ဖျော်

Candrārkkādbhuta purṇa tapwa

ရှိယာရှိယနာရာလွှာပြု၏

ri sêdhêngning megha kāmbwan riris,

ကုန်ခုခုံကပန္တိုးမျှခေါ်သူ၏

çāstra jñāna dhika pañditeng kujana bhūmyā

ဟျာရှိနိုံပြု။

tyanta ring niṣphala,

မင်္ဂလာကျော်ယနှစ်သာရှုံး

Mangkā kṣatriya janma rāja sutā

କହାନ୍ତର ଅଶ୍ରୁ ଦୀର୍ଘ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ

Derajat raja besar dan berkuasa itu

କାପୁଷ୍ଟି ରାଜୀ ଭାବେ କାହ୍ୟ କାମା କାହିଁ ହିଂସା କାହିଁ ଲୁହା ।

dipadamkan dalam bathin pemuja dharma.

18. ଏହି ଯାହିଁ କାହିଁ ତ୍ୟାଗାକାମା କାହିଁ ଲୁହା କାହିଁ କାହାଯାକି କାହା

Sebagai permata utama tak terikat mas tampan rupa tuanku

କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ ।

membuat panas hati orang melihat,

କାହିଁ ଯାନ୍ତିରୁ ଯାନ୍ତିରୁ ଯାନ୍ତିରୁ ଯାନ୍ତିରୁ ଯାନ୍ତିରୁ

Sebagai bulan dan matahari yang sedang bulat penuh

କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ ।

pada waktu ada mendung yang sedang mengandung air hujan,

କାହିଁ ପଦିତା ମାନ୍ଦା ପ୍ରକାଶରେ ଯାଯାନ୍ତିରୁ ଯାନ୍ତିରୁ

Sebagai seorang pendeta ahli agama diam di wilayah orang-orang
jahat

କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ ।

sangat tidak ada gunanya,

ଯଥିକାହାରେ ଯଥିକାହାରେ ଯଥିକାହାରେ

Demikian pula seorang ksatria raja putera

ယန္တုပြီးရှုံးမှု

yan mungsyā-mriheng cūnyata

19. ရဟဒိန္ဒကျောရာဓနသူလုဆပ္ပ၏

Towin rak wa haneka dharmma karēngö

ရဟဒ်သာရီသူလု

de sang mahā bhikṣuka,

ဖုန္တာနသူလုရှာယာ

Wrddhyā-nak putu yogya yeka

ပသုက္ခန္တပါးမာနိုင်ဟာ

pasungeng mattā pitā-nindita,

ဒိန္ဒကျောရာဓနသူလု

Widhyā gocara kīrṇa cisiya

ပသုက္ခန္တန္တနာနသူလု

pasungeng dhang gurwanantā-krama,

ဓာတ်လောက်ရှုံးမှု

Dharmmā decana cuddha laksana

ဏပာဇူနာနိုင်ရာဇာရှုံးမှု

tapā-nun dāna ring rāt kabeh. o .

၇၂၏။
၇၂၏။

jika pergi menuju tempat sunyi.

19. ၇၃၏။
၇၃၏။

Dan lagi ada konon ajaran agama tersiar

၇၄၏။
၇၄၏။

diajarkan oleh seorang Bhiksu besar,

၇၅၏။
၇၅၏။

Mengembangkan anak cucu itu seyogianya

၇၆၏။
၇၆၏။

agar diserahkan kepada orang keturunan raja besar,

၇၇၏။
၇၇၏။

Membicarakan agama dan banyak murid-murid

၇၈၏။
၇၈၏။

agar diserahkan kepada seorang guru yang selalu bekerja,

၇၉၏။
၇၉၏။

Tempat-tempat mempelajari dharma dan tata susila yang baik

၈၀၏။
၈၀၏။

patut dihadiahkan kepada pertapa yang ada di seluruh dunia. o .

v. ମିଳାଣୀ

୧-୧ ୧-୧ ୧-୧ ୧-୧ ୧-୧ ୧-୧ ୧-୧ ୧-୧

୧. କ୍ଷୟା ପରିଷାଳନାଶ୍ରୀ

Kay ogyanika māsku rakwa juga

ଯତ୍ତାନ୍ୟଲିଙ୍ଗନାଶ୍ରୀ ।

sakṣāṇa sumilihane nareçwara,

ଅମୁକ୍ତ୍ୟାକେନାଲାଭିନ୍ଦୁ ॥

Amūktyakēna lābhañing jaya

ମମ୍ରଦ୍ଵୟାକ୍ରୂତ୍ସୁତାନ୍ତରାଜୀପା ।

mamrddhyakēna sutra sutantra kottama,

ଶୁଭମୃତାହାରାପକ୍ଷବିନ୍ଦିକା

Huwus pwa kawačang manah licinikā

ପରିହାତିଲାଯତ୍ତୁନ୍ନାଶ୍ରୀ ॥

pagēhaticaya wrddhya nirmala,

ଶ୍ୟାମନାଶ୍ରୀପୁତ୍ରମୁଖୀର୍ଦ୍ଦିଗୀ

Samangkana narendra putra musireng giri

ଶୁମିକେପବନ୍ଦିତାପଣ୍ଣୀ

sumikēpa sandining tapa.

V. Guru laghu : Wirāt.

କହାଯୁଦ୍ଧକାନ୍ତରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ
1. କହାଯୁଦ୍ଧକାନ୍ତରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ
ଗାନ୍ଧିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

Seyogianya tuan hamba agar disebut raja

ଗାନ୍ଧି

ଶାନ୍ତିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

untuk waktu tidak lama menggantikan kedudukan ayahnda baginda,

ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

Agar dapat juga mengecap hasil kejayaan ini

ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

menurunkan putera turunan yang terhormat,

ମହାପୁଣ୍ୟରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

Setelahnya dapat menguasakan hati suci itu

କହାଯୁଦ୍ଧରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

sangat kukuh dan hati suci telah meluas,

କହାଯୁଦ୍ଧରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

Ketika itulah tuan hamba pergi ke gunung.

କହାଯୁଦ୍ଧରେ ପିଲାଖିରେ ପିଲାଖିରେ

akan merangkul sari-sarinya tapa

2. କୁନେଂ ଫଳାନିକେକି

Kunêng phalanikeki

ନାମପାତା ଯେଷା କାହାର ଦ୍ୱାରା ଯେହାକିମାତା ।
tan pagawayambêka-nalahasa duhkaning jagat,

ଶ୍ରୀନାରେନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱାସାମା ପ୍ରକାଶ
Narendra sira lîna sampunatuhâ

କିମ୍ବା ଯୁଧୀ ମହାପାତ୍ର ।
ndinasayuta ri sang nrpâtma, ,

ହାନ ପ୍ରାଣ ହାନ୍ତିକାନ୍ତିକା

Hana pwa ri tangis nikang stryanaka

ତୁମାର୍ଗି ଶାନ୍ତି ପିଲାତ୍ତି ଶାନ୍ତି ।
towi tanucapêna-warñna bañcana,

ପୁରି ହେଁହିଙ୍ଗ ପଦମଵନିକା

Purîsa hêyêhing padhamwanika

ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ॥ ୦ ୩୩ ॥
tan kahatakêna têkap mahârdhhika. o .

၂. ဖုနှစ်ပိုစ္ဆာနီပုဆုဂ္ဂ

Adapun gunanya tindakan ini

ဘက်နိုဟေသပတဲ့မိသနိုဘာပိုအသုတေသနတာ၊
tidaklah tuan hamba berbuat salah paham dan kecil hatinya masyarakat,

ယခိုနှစ်ဘာရုံးမြတ်ဘိုဘာများမျှနှင့်

Bila baginda wafat oleh karena telah tua

မိဒ္ဒဟိုရောက်လိုက်ပါဘိုဟေ၊

di manakah beliau akan memanggil tuan hamba,

ဘက်စုနိုင်းမြို့အုံမပါဘိုဘာများမျှနှင့်

Ada pula tentang tangisnya para anak dara

ဗျားများမျှနှင့်ဘုရားများမျှနှင့်ဘုရားများမျှ

memang tak perlu dibicarakan kalau merupakan bencana,

မာနိုဘာများမျှနှင့်ဘုရားများမျှနှင့်မာနိုဘာများမျှ

Sebagai berak dan air kencing di kakus itu

ဘက်ဘုံးများမျှနှင့်ဘုရားများမျှနှင့်ဘုရားများမျှ

tidak patut didatangi oleh para pendeta. o .

VI. ନାମକ୍ରିତୀବଳୀ

1 - - ॥ - ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

1. ନାମକ୍ରିତୀବଳୀ

Nā de jayendra mawuwus

ନାରେନ୍ଦ୍ର ପୁରୁଷ

ri narendra putra,

ଧଂଘ୍ୟ ମହା ବାଦୀ

Dhanghyang mahosadi

ପୁରୋହିତ ବିଜ୍ଞା ମୋଜା

purohita wijña mojar,

ଯୋଗ୍ୟ ରକ୍ଷା

Yogyeki rakwa

ହାତୁର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପନ ହାତୁର୍ଣ୍ଣ

ri haturnya mahati bhāgya,

ପରିହନ୍ତ ପୁରିହନ୍ତ ନଗତି ଭକ୍ତି

Singgih purihni ngati bhakti

ବିଚେଶ ମନ୍ତ୍ର ଶ୍ଵର

wicēsa mantri.

VI. Guru laghu : Wasanta tilaka.

1. ଯପୁକ୍ତିକାରୀହାନିଯପତ୍ରୀକାରୀଯକ୍ରମାଙ୍ଗ

Demikian oleh mahapatih Jayendra berkata

କିମନାନ୍ତପୁଣ୍ୟଶାଖା ।

kepada raja putera Sutasoma,

କିଶେପକ୍ଷର୍ଦ୍ଧାର୍ଥୀଲାଭକି

Pendeta dhanghyang Mahosadî

ପ୍ରିକଳାକାରୀନିଷୟକାରୀକାରୀକାରୀନିଷୟକାରୀ ।

seorang guru yang pandai lalu berkata.

କାହାକୁହାପିଯକୁକିଳାହାଯପକିଳାପିଳା ।

Memang benar itu telah terkenal

ଯର୍ଥୀଶାର୍ଣ୍ଣକର୍ମତିଶାର୍ଣ୍ଣତିଶାର୍ଣ୍ଣତିଶାର୍ଣ୍ଣ ।

tentang inti katanya sangat baik,

ହାହୁହାପୁକ୍ତିରୀହାନିଯକାରୀଯକ୍ରମାଙ୍ଗ

Patut dihormati tentang halnya sangat cinta bakti

ପନାପକ୍ଷିନ୍ଦ୍ରାଜା ।

seorang menteri terkemuka.

2. ପତ୍ରାଗ୍ରହନୀକେକି

Lawan muwah têmahikeki

ନନ୍ଦିନ୍ୟସୁଖ୍ୟୁକ୍ତି ।

nanindya sūkṣma,

ଅନ୍ତର୍ମାଣଗ୍ରହନ୍ୟୁକ୍ତି ।

Tan sangka ring marêna

ଯୁଷ୍ଟିଅଗ୍ରଧୁକ୍ତିକ୍ରିୟା ।

muṣṭi warah munīndra,

ଶ୍ରୀଯଜ୍ଞାନାନ୍ତର୍ମାଣଯାହାନ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟ ।

Nyang saptâ yoga gêlarênta sahendikanya,

ବ୍ୟାକ୍ତଙ୍କୁମ୍ବିତ୍ୟବପର୍ବତୀତାନ୍ତିକିଳାତ୍ୟାନ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟ ।

Byaktang swacitta mapagêh têka ring nirātmya.

3. ଶ୍ରୀଚୂଣ୍ୟପାଞ୍ଜାନ

Nyang cūnya pājarana

ନିରାତ୍ମିତ୍ୟବପର୍ବତୀତାନ୍ତିକିଳାତ୍ୟାନ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟ ।

ling ta mareng wanâdri,

ରାଜ୍ୟଚୂଣ୍ୟ

Ngke rājya cūnya

2. ນຍົງປາກແລະນຸ້າຕດຄິດີ

Dan lagi akibatnya itu

ຜິດໜີຫຼັກພາສີ່ຕະກິງ

sangat gaib,

ຖາວແລະນຸ້າຕິຫີ່ຫຼູ່ບຸ້ທຳ

Bukan karena akan berhenti

ຫຼົກຍເຕັກຢ່າຍກົງ

memegang nasihat para pendeta besar,

ບຸຄິສີ່ຍາກາກບັນຫຼຸດຝຶກົມບິ່ງຫຼັກພາບຸ້ທຳ

ຊັ້ນິ່ງຫຼູ່

Ini yoga tujuh tuan hamba lakukan beserta hal kecil-kecilnya

ມີຄູປະຫຼາກບົກົງຫຼຸດຝຶກົມບິ່ງຫຼັກ

Niscaya bathin menjadi tenang sampai ke alam niskala.

3. ຢູ່ບໍາບາດໍາລົມປີ

Adapun pertapaan yang sepi

ໜ້າບໍາບິ່ງຫຼັກເກົ່າຫະນຸ້າຫຼາມ

menurut kata tuan hamba ada di hutan pegunungan,

ຈົກົດິຫີ່ບຸນິ່ງຫຼູ່ຫຼົມປີ

Di sini di istana pun sepi juga

ଶାହ୍ରୀକିଳାଲାଗ୍ନ୍ୟ !

ta tēmahnika meru lulya,

ନୀରୁଜ୍ବାନାଗା

Ring cūnya nāgara

ପଥନ୍ୟନମୃତିଶପ !

padhanya namūkti pāpa,

ଯନ୍ତ୍ରକ୍ଷିତ୍ରୁତିପରାପର୍ମାଣ୍ୟ

Yan tan wruhing parama cūnya

ନିନ୍ୟନ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦେଖ

cinunyaning wang.

4. ଯମିତ୍ରାହାକିତ୍ରୁତିପିଲ୍ଲିର୍ବିନାର୍ଯ୍ୟ !

Sangsipta teki wuwusi ngwangi jōng narāryya,

ଶାନ୍ତିଲହାନମନ୍ତ୍ରାଗା

Tan wang mawalkala jugeka

ପିକଣ୍ଡିଗାହାଗା !

pinañditeng rāt,

ပତ୍ରାଯବଳ୍କୁର ଗ୍ରୂପ୍ ଯକ୍ଷିଯାହୀଯନ୍ତା ।

jadinya sebagai Mahameru,

ଶୁଣି କଣ୍ଠି ପୁଣି କିମ୍ବୁର୍ବୁଧାଳାନ୍ତାଯାଏମ୍ପି

Kebalikannya di tempat-tempat yang dianggap sepi

ମୟାଯନ୍ତି ପୁଣି ଉଦୟତ୍ତାହାଳା ।

samanya akan menemui papa neraka,

ଯନ୍ତି ହାତୁକି କୁଣ୍ଡି ନୀରାତ୍ରାପନ୍ତି ପିରି

Bila tidak tahu dengan utamanya sepi

ନାକମି ପ୍ରୀତା ସିଖିଲେ ତାପମାତ୍ରା ॥

yang sengaja disepikan oleh orang yang melaksanakan.

4.

କାମିକହାନ୍ତି ପୁଣି କିମିହାତ୍ୟାହି ଶ୍ରୀରାଜିନୀହୀନାହୀ
କଣାହୁ ।

Tegasnya kata hamba ini terhadap tuan hamba,

କୃତ୍ସନ୍ଧାରିତା ହାତାଯନ୍ତା କାହାର୍ତ୍ତି କି

Bukan orang yang berketopong (rambut terjalin) saja

ନାକମି ନ୍ଯୂପନ୍ତି ହାନ୍ତି ଉତ୍ତା ।

yang dianggap pendeta di dunia,

ତାନ୍ମୁଣ୍ଡିରୂପ

Tan munḍi rūpa 1)

ଶ୍ରୀତାର୍ଥପିଯମିଳାପ୍ତିଷ୍ଠା ।

tuwi tan si malingga mūrddha, 2)

ଶାହ୍ୟାତ୍ମାତାତ୍ମିତା

Wahyātma towi kēta

ଯାକଣାମ୍ବଦ୍ଧିତାପିଲ୍ଲାପ୍ତି ।

yan maka mūrtti sanghyang.

5. ଯପ୍ଵିଷ୍ଟିରାତାଗ

Yapwan wiṣeṣa ratu

ମଙ୍ଗଳବାଣିପା ।

manggala teki pāpa,

ଯନପଣ୍ଡିରୂପର୍ତ୍ତିଗ

Yan paṇḍya rūpa juga

-
- 1). Pendeta Buddha di negara lain bergundul rambut, tetapi di Bali hanya dipotong rambutnya di tentang leher.

ନୀତାଯବ୍ରାହ୍ମଣପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀ

Bukan orang yang bergundul rambut 1)

ଅବସିନ୍ଧ୍ରନାୟବ୍ରାହ୍ମଣପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀ ।

demikian juga bukan orang yang menggelungkan rambutnya, 2)

ଅଛୁପିକ୍ଷାପାଦାନାବଳୀପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀ

Sekalipun sebagai orang-orang biasa

ଅକ୍ଷରପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀଗଲ୍ପପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀ ।

jika telah menunggal kepada Tuhan.

5. ଅଧିକିଷ୍ଟଯନ୍ତରାଜାପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀଯନ୍ତର

Bila seorang ksatria utama

ପରାମିତାର୍ଥିକଲ୍ପପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀ ।

terkemuka beliau kena papa neraka,

ଅଧିକାରୀକାରୀଗଲ୍ପପୁଣ୍ୟଶ୍ରୀହଙ୍କର

Jika merupakan seorang pendeta juga

2). Pendeta Ciwa dan Sengguhu di Bali menggelungkan rambut di atas kepalanya. Pendeta Ciwa, Buddha dan Sengguhu disebut : Tri-Sadha-ka.

ମନ୍ଗେହା ତଙ୍କ କଦିବ୍ୟା ।

manggêha tang kadibyan,

ଧେବା ଯୁଲକଣନ୍ତର ପୂର୍ବ କାବ୍ୟା ।

Do haywa mangkana têkap nara nâtha putra,

ଜୀବନାତି ପୁରୁଷ

Jñânâti pûddha

ପରମାର୍ଥ ଶିଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟା ।

paramârtha wiœsha mulya.

6. ସଂପଦୀତୀର୍ଯ୍ୟକାନିକି ରାତନ୍ତରିକା ।

Sang pañditâryya nagarîki ngucâna tonêñ,

ଶ୍ରୀରାତ୍ନ ପାଜାନିରେକି

Strî râtna pâjaranireki

ମହାତିରାମ୍ୟ ।

mahâti râmya,

ଲିଲା - ଗାଗା

Lîlâ - gagâ

କାହିଁ ଯାଇବା ପାଇଁ ତାମନ୍ତରିକାବଳୀ ।

namun tetap melakukan kegagahan beranian

ଏହା ଯପିଲୁ କିମାର୍ଗୁ ଶ୍ରୀହାର୍ଷା କାର୍ତ୍ତିରାଧାରୀ ।

Wahai janganlah hendaknya demikian oleh tuan hamba,

ଅଜ୍ଞାତ୍ଵର କରିବାରେ ତାହା ଯାହା^{କି}

Hanya bathin yang amat suci

ତାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅକିମ୍ବାଦିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ॥

menguasakan inti kependetaan yang disebut mulia.

6. ମହାନ୍ତିରାଧାର୍ଗୁଣାର୍ଥପାତ୍ରିକିଯାକାନ୍ତିରିକାବଳୀ ।

Seorang pendeta raja di negara ini dahulu perhatikan !

ଶକ୍ତିରୁ ଶ୍ରୀ ପରାପରି କରିବାରେ

Seorang wanita terhormat pertapaannya

କାହାରେ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ

sangat indahnya.

ଗୁରୁଙ୍କ ଗିରି କାନ୍ତି ପରି କାନ୍ତି

Dengan senang beliau menanam padi gaga

ပမ္မနိဘုရားကျော်။

matuni rūmni ngakung kalangwan,

ရဟပျောကသိသိ။

Lolyā-nakah sira

အမှုနိသုသယမိန္ဒာန။

namukti sasesining ken.

7. ပုဂ္ဂိုလ်ရိန္ဒြို့ပို့သိသိ။

Pūjā samādhi rinēgēpnira dhīra citta,

ဘာရိုက်တွင်တွင်မူပူးသွေး။

Ngkāne tēngah mingingarūm malurū sugandha,

ပဋိကျော်ဖူးပို့သိသိ။

Mantranya tapwa rēngihing kakēnan smarā-mrat,

သူများစွာပပန

Suswārjja lepana

သယနှုတ်ပို့သိသိ။

yayan tumēmung kasiddhyan.

କିମ୍ବିଧାତ୍ରଗର୍ଜପକ୍ଷଲୁଗନ୍ଧାଯ୍ଵଶକୀ ।

menyiangi kecantikan orang yang birahi asmara.

ହିତିପୂର୍ଣ୍ଣପୁଣିତିତ

Asyik beliau membumbun

ଧ୍ୟବାଳିକୁଷାରଗିର୍ଭାତ୍ରାତ୍ମିଗ୍ରୂପ୍ତି ॥

menghasili menikmati segala isi yang terbungkus kain.

7. ପୃଷ୍ଠାବଳ୍ୟାଚିପାର୍ବିତ୍ତିଶାକ୍ରାନ୍ତିଗ୍ରୂପ୍ତି ।

Puja semadi dilakukannya dengan hati yang kuat,

ହିତିକାରୀଯଧ୍ୟାତ୍ମାଶ୍ରୀପିତିତ୍ତିକୁଣ୍ଡାଳୀ ।

Pada pinggang yang lampai harum semerbak,

ପାତ୍ରାତ୍ମିକାକୁପୁଣିକାଶାଶ୍ଵପକ୍ଷିହ୍ୟାଯାତ୍ମା ।

Mantramnya ialah aduhnya wanita yang kena asmara berat,

ଅଧ୍ୟାତ୍ମାପଦ୍ମଶରୀ

Susu yang indah berbedak

ଅନ୍ୟାନ୍ୟପଦ୍ମଶରୀପଲକିକାର୍ଯ୍ୟାକାଶକୀ ।

seakan-akan menemukan kasidan.”

8. ନାଲିଙ୍ଗୀଜ୍ଞ

Nā ling dwijendra

ମହାନାଥିଶ୍ଵରପାତ୍ରକଳା ।

saha ḍāstra sahopadeṣa,

ପ୍ରିଣ୍ଟିକାନ୍ତୁ ଯୁତାମ୍ବାତ୍ର ହେଯାମ୍ବାନ୍ଦାନ୍ତି ।

Sang cṛī narendra suta sārjjawa yatna mojar,

ଓଁରୁ ଲାଗାନା

Wruh ngwang mateka

ଯାନେନ୍ଦ୍ରିଣ୍ଣାନ୍ତି ଯୋଗା ।

Yanasing nggwananing mayoga,

ଯନ୍ତ୍ରିତିରୀତି ଯାନହାନ୍ତି ତୃତୀୟ ।

yan pañditang manahacintya

ତିର୍ଯ୍ୟକନ୍ତିରାତି ରୂପ ।

wicēsa ring rāt.

9. ନଗିଙ୍ଗିଲାବହେକି

Nghing durllabheki

ବନ୍ଦର୍ଯ୍ୟମିନ୍ଦିଯାନ୍ତି ।

sanganēmwa sireng swarājya,

8. ମଧ୍ୟକିଣାରହନ୍ତିରେପ୍ରଥାରେ ବନ୍ଦି

Demikian kata Danghyang Mahosadé

ଯତ୍ତୁଗର୍ଜାଗାୟଗଯ ରାତ୍ରିର୍ବାହନୀ

disertai ajaran agama dan upanisad

ମୁଖ୍ୟରୀହାଲପ୍ରଶାୟିଳିକାରାତ୍ରିର୍ବାହନୀ

Sang Sutasoma dengan hormat dan hati-hati menjawab

”ଶୁଣି ମୁଁ ଆଜିବପୁଣିକା

”Tahu saya memang benar demikian

ରୀତିରେ କେବୁଳାର୍ଦ୍ଵାରା କରିବାକୁଣ୍ଡଳୀଯାରୀ

di mana-mana pun boleh tempat melakukan yoga,

କାହାରୀଯିବେ ପାହିତାମାନବାଲ୍ପରାହନ୍ତିର୍ବାହନୀ

Tetapi kalau seorang pendeta yang telah memiliki bathin suci

ତଥ୍ୟବାକ ପୁରୁଷର୍ବାହନୀ

seakan-akan berbadankan purusa di dunia.

9. ବାହାର୍ଦ୍ଵାରାକାର୍ତ୍ତିର୍ବାହନ୍ତିର୍ବାହନୀ

Tetapi sangat sulit ini

କିମ୍ବା କାଯାଯନ୍ତିର୍ବାହନ୍ତିର୍ବାହନ୍ତିର୍ବାହନୀ

orang yang akan mendapat hasil yoga dalam istana,

ମନ୍ତ୍ରିଷ୍ପ୍ରାଣବ୍ୟାପ

Sang nisprayo jana

ଯ୍ୟକ୍ଷପିଗାନ୍ତପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରୀ ।

yayan sira kepwanambêk,

ଧେଳିଷ୍ପ୍ରାଣବ୍ୟାପ

Dening byamoha

ଶିକ୍ଷାନ୍ତିନ୍ଦ୍ରିୟାର୍ଥା ।

ri kaçaktini ngindriyârtha,

ରାଗାଦିଷ୍ପ୍ରାଣବ୍ୟାପ

Râgâdi yeka

ଯଗାହେଷମନ୍ତିଷ୍ଠାନବ୍ୟାପ

magawe sasaring kamoksan.

10. କାକ୍ୟାତି ରିଙ୍ ଗିରି

Kakyâti ring giri

ଯାତ୍ରାନ୍ତକିଷ୍ପ୍ରାଣବ୍ୟାପ

ya tonggwananing mayoga,

ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତପ୍ରାଣବ୍ୟାପ

Mon setra sindu

ପଣ୍ଡିତ ପଦିକ୍ଷେ

Bagi seorang yang masih bodoh

ବିଜ୍ଞାନି କରାନ୍ତିରେ ହାତୁଳ୍ଯାବୀ ।

niscaya ia akan mengalami kesusahan pikiran,

ହାତୁଳ୍ଯାବୀ କରୁଥିବା

Karena nyata akan bingung hatinya

ଧର୍ମଶାସନାଟ୍ରୋଗ୍ରାଫି ପ୍ରକାଶିତ ହାତୁଳ୍ଯାବୀ ।

oleh saktinya nafsu kelamin dan harta benda,

ପଣ୍ଡିତ ପଦିକ୍ଷେ ହାତୁଳ୍ଯାବୀ

Yang terutama nafsu kelamin yang jahat itu

ହାତୁଳ୍ଯାବୀ କରୁଥିବାକାରୀ ।

membuat sasarnya jalan kamoksan.

10. ହାତୁଳ୍ଯାବୀ ପ୍ରାଣିକାରୀ

Telah terkenal hanya di pegunungan

ହାତୁଳ୍ଯାବୀ କରୁଥିବାକାରୀ

di sanalah tempat-tempat orang melakukan yoga,

ଯାତ୍ରୀଙ୍କରୀ ପାଇଁ ହାତୁଳ୍ଯାବୀ

Sekalipun kuburan dan sungai

ଅକ୍ଷେତ୍ରାବ୍ୟକ୍ଷୁଭୁବ୍ନୁଦ୍ଵୀପୀ ।

wana durga bayan karêsrê,

ନିର୍ମୂଳାଲ୍ଲଙ୍ଘତିଗାନ୍ୟାନ୍ୟାନ୍ ।

Ring eunya mārgga tuwi yogya nganung ya dūra,

ପାଞ୍ଚାଶ୍ୟାମାଦ୍ଵାରା

Sangkeng kađatwanusirê

ପରାମାତ୍ମାଯାମ୍ବୁ

paramo ttameka.

11. କାହାକ୍ଷୁଭୁବ୍ନୀତାହାକ୍ଷୁଭୁବ୍ନୀତିକିନ୍ଧୁନୀ ।

Nahan wuwusnira tatan kawēnang winighnan,

ଶ୍ରୀହାସ୍ତିନେନ୍ଦ୍ରାକାଳାନାଥାପତ୍ନୀ ।

Drī hastinendra kalawan nara nātha patni,

କେଦ୍ଵାମରାବ୍ୟକ୍ଷ

Kēdwā marabyakēna

ଲିଙ୍ଗନାରକ୍ଷାମଙ୍କ ।

lingnira rakwa mangke,

ପୁଜାନ୍ତିଗନଗା

Pūjān sireng nagara

ଗାନମିର୍ବିହାଇ ଯାହା ଶାକ୍ତାଜୀବୀ ।

hutan angker berbahaya menakutkan,

ଯଥୁ ପିନ୍ଧି ପାନ୍ଦୁ ଯୁଧୁ ଶାସ୍ତ୍ର ବାକୁ ଅଞ୍ଚଳୀଙ୍କୁ ।

Maupun di jalan sunyi boleh juga asalkan jauh,

ଜୁହ୍ୟବଜୀପୁରୀ ବାହୁଦ୍ରାଗ୍ରୀ

Jauh dari istana patut dicari

ଶୁଣି ଶୂନ୍ୟ ଭାବ ପୁଣିକିଳା ॥

sangat utamalah itu.”

11. ବାପୁ କିଳାହାନି କିଲା ଶାକ୍ତି କିଲା ମହିଳାଙ୍କାଳକୁ ।

Demikian katanya tidak dapat dihalangi,

କିଲାପ୍ରତ୍ୟାମିକାନ୍ତିପରାମରିପରାମରି ।

Seri baginda raja Hastina bersama permaisuri,

ପିପୁ ରାଯାନାପୁ

Berhasrat akan mengawinkan

ନାନ୍ଦା ପିଲାକାଶ ପ୍ରତିକାରାନ୍ତି ।

kata baginda katanya besok pagi,

ପାନ୍ଦୁକାପୁ ତାଙ୍କିପୁ

Agar dipuja di istana

କଥପାତ୍ରିଗବ୍ଲ୍ୟୁ ମୁଖୀ.

de para wîra sangghya.

12. ନଦ୍ରୀବନାଶରାଧୁର୍ଗପ୍ରିଣାମ୍ବୁର୍କାଶୀ ।

Ndan ring samantara surupnira sanghyangärkka,

କାଳ୍ୟକୁଳାଷ୍ଟିପଦ୍ମପୁରୁଷନାଥର୍ଜୁଗ୍ରାମୀ ।

Sāmpun lugas ri papupul nara nātha ring jro,

ପ୍ରିଣାନ୍ଦ୍ରାଶୁଦ୍ଧିତା

Sang eri narendra suta

ଶିଘ୍ରତେକଙ୍ଗସାମ୍ରାଜ୍ୟା ।

shighra têkeng swawecma,

ଘେତ୍ତିଗାମକର୍ଣ୍ଣପିନ୍ଦି

Mwang wîra sena humiring

ପଦାଦିଦ୍ୟାରୂପମୁଖୀ ॥ ୦ ॥

padha dibya rūpa. o .

ရဟနိုပဘမှုဘာဇာနသ၏။

oleh para perwira semua.

12. ဘနိုလိုပါယာအကောင်းပြုချွဲ
Maka tiada lama antaranya terbenam matahari,

ဆယ့်ကဲ့ဖွံ့ဖြိုးပပတ်ထိနိုင်သပ္ပန္နဂိုပါ။

Telah bubar pertemuan raja di istana,

ဘိုရဲ့သမုပ္မာန

Raja putera Sutasoma

နိုင်ဖြူရာ့အြောပျော်။

segera tiba di dalam istana

ပိုအုစ္ဆေးပြီးဘာဇာနသ။

Dan para pahlawan mengiringkan

သပို့ကဲ့ဟိုသမာန ၁၀ ၁၁

semua bermuka tampan. o .

Percetakan Bali (Offset)